

Мазмұны

1	Балалар музыка мектептерінің және балалар өнер	3
	мектептері музыка бөлімдерінің «Домра» пәні	
	бойынша білім беру бағдарламасы	
2	Образовательная программа по предмету «Домра»	28
	детских музыкальных школ и музыкальных	
	отделений детских школ искусств	

**Балалар музыка мектептерінің және балалар өнер мектептері
музыка бөлімдерінің «Домра» пәні бойынша
білім беру бағдарламасы**

1. Балалар музыка мектептерінің және балалар өнер мектептері музыка бөлімдерінің «Домра» пәні бойынша білім беру бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) «Домра» пәні бойынша оқытудың мақсатын, оқыту нәтижелерін және мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды, оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемшарттарын қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының біртұтас кешенін анықтайды.

2. Осы бағдарламада келесі түсініктер қолданылады:

1) аппликатура – музыкалық аспапта ойнау кезіндегі саусақтардың орналасу және алмасу тәртібі;

2) арпеджио – фортепианода, бірнеше клавишалық (ксилофон, виброфон) және ішекті аспаптарда аккордтардың дыбысы бірінен соң бірі шығатындай аккордтарды орындау тәсілдері;

3) глиссандо – бір дыбыстан келесі дыбысқа сырғуды білдіретін музыкалық термин, штрих; реңктік әсер береді;

4) деташе – ішекті ысқылы аспаптарда орындау тәсілдерінің бір түрі;

5) кантилена – кең, еркін түрде шырқалатын вокалдық және аспаптық музыка. Сондай-ақ, музыканың өзін айту немесе оны орындау нақышы, әншілік дауыстың әуенді орындау қабілеті;

6) қос ноталар – ішекті ысқылы аспаптарда екі немесе одан көп дыбыстарды бір уақытта үйлестіру;

7) лад – орыс музыка ғылымының негізгі түсініктерінің бірі, гармония туралы ілімдегі орталық түсінік;

8) легато – музыкалық аспаптармен өзара байланысын үзбей, бір дыбыстан екінші дыбысқа үзіліссіз ұласу арқылы орындау тәсілі;

9) музыка теориясындағы гамма – ұзақтығы белгісіз дыбыстардың қатары, көршілес басқыштары бір-бірінен толық бір тонға және жартылай тонға артта болады. Мектептің орындаушылық практикасында гамма жоғары немесе төменгі октавалық дыбыстар қатарын білдіреді;

10) нюанс – музыкалық әуенділікті сипаттайтын термин, дыбыстағы әлсіз байқалатын өту: форте – қатты, dolce – нәзік, appassionato – ынтыға және сол секілді;

11) октава – дыбыстар арасындағы жиілік 1:2 қатынасын құрайтын музыкалық интервал, яғни жоғары дыбыстың жиілігі төменнен 2 есе үлкен болады;

12) өлшем, музыкадағы тактілі өлшем – тактідегі үлес санын нұсқаушы, тактілі метрдің сандық сипаты;

13) пиццикато – ішекті ысқылы аспаптарда ысқымен емес, саусақтың ұшымен іліп-қағу әдісі арқылы ойнау тәсілі, сондықтан ысқымен ойнауға қарағанда дыбыс үзілмелі және ақырын шығады. Кейде «пиццикато» деп осы тәсілмен ойналатын музыкалық шығарманы атайды;

14) портаменто (сырғу) – орындау тәсілі, онда келесі нота бірден алынбайды, алайда алдыңғы нотадан қажетті биіктікке қысқа және бірқалыпты өту қолданылады;

15) саусақ қимылының тездігі – музыканттың негізгі қасиеттерінің бірі және оның шеберлігі мен тәжірибелілігінің көрсеткіші;

16) стаккато – дыбыстарды бір-бірінен кідірістермен бөлу арқылы үзілмелі орындауды белгілейтін музыкалық штрих, стаккато – легатоға қарама-қайшы келетін, дыбыс шығарудың (артикуляция) негізгі әдістерінің бірі;

17) спиккато – ішекті ысқылы аспаптарда қолданылатын музыкалық штрих, ысқыны ішекке ысқылау арқылы алынады, сонда қысқа үзілмелі дыбыс пайда болады;

18) тремоло – мелизм түрлері. Ішекті, клавишалық, соқпалы және басқа да музыкалық аспаптарда ойнаудың түрлері: бір дыбысты жылдам көп рет қайталау немесе көршілес емес 2 дыбыстың, 2 дыбыс үндестігінің жылдам алмасуы;

19) үндестілік – ладтың биік орналасуы;

20) флажолет – обертон дыбысын алу мақсатында ішекті ысқылы және шертпелі аспаптарда ойнау тәсілі. Сондай-ақ, флажолет деп обертон дыбысын шығаруды да атайды. Ішекті аспаптарда ішектің ұзындығын 2 бөлетін нүктесін (ішектің дыбысталу биіктігі октаваға жоғарылайды), 4 (2 октава) және жартылай басу жолымен орындалады;

21) штрихтар – дыбыс құрайтын ноталарды, ноталар тобын орындау тәсілі (амалы және әдісі);

22) ырғақ – музыканы уақытпен ұйымдастыру;

3. Бағдарламаның мақсаты: білім алушылардың әртүрлі жанрлар мен стильдердегі шығармаларды домрада орындауға мүмкіндік беретін білім, білік және дағдылар негізінде қабілеттерін дамыту үшін жағдай жасау, олардың джаз стиліндегі әншілік мәдениетін қалыптастыру.

4. Бағдарламаның міндеттері.

Оқыту:

1) домрада ойнауға үйрету (ноталарды парақтан оқу, есту қабілеті бойынша тандау, ансамбльде ойнау);

2) музыкалық сауаттылықтың негіздеріне үйрету;

3) аспапта ойнаудың негізгі орындаушылық тәсілдерін үйрету;

4) домрада ойнаудың техникалық дағдыларын қалыптастыру;

5) әртүрлі музыкалық-көркемдік мазмұндағы, түрлі стильдер мен жанрлардағы шығармаларды мәнерлі орындауға үйрету.

Дамыту:

1) білім алушылардың есту қабілетін, ырғақ сезімін, музыкалық жадын, көркемдік талғамын, шығармашылық қиялын, әртістік қабілеттерін дамыту;

2) жеке орындаушылық практикасы мен ұжымдық шығармашылық қызмет дағдыларын қалыптастыру;

3) бейнелі ойлауды, қиялды, музыканы эмоциялық қабылдауды, орындаушылық ерік-жігерді және төзімділікті дамыту;

4) музыкалық ой-өрісті кеңейту, музыкалық шығармашылыққа деген танымдық қызығушылықты дамыту;

5) өзі шығарған пьесаларды орындау арқылы музыкалық шығармашылыққа тарту;

6) білім алушының шығармашылық қызмет тәжірибесін меңгеру.

Тәрбиелік:

1) білім алушыны ұлттық және әлемдік музыкалық мәдениет негіздерімен таныстыру;

2) білім алушылардың эстетикалық көзқарастарын, адамгершілік ұстанымын тәрбиелеу және дамыту, мәдени құндылықтармен таныстыру;

3) білім алушылардың музыкалық талғамын, сахналық мәдениетін, сонымен қатар, өзін-өзі бақылау және өзін-өзі ұйымдастыру дағдыларын тәрбиелеу және дамыту;

4) білім алушыны бейіні бойынша оқу орындарына түсуге дайындау.

5. Бағдарламаны іске асыру мерзімі – жеті жыл. Негізгі, жалпы орта білімді аяқтамаған, бірақ музыка саласындағы техникалық және кәсіптік білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға түсуді жоспарлап отырған балалар үшін, білім алушылардың ата-аналарының немесе оның орнын басатын тұлғалардың сұранысы бойынша білім беру бағдарламасын меңгеру мерзімі бір-екі жылға ұлғайтылады.

6. Бағдарламаны іске асыруға арналған оқыту уақытының көлемі осы бұйырықтың 1-қосымшасында көрсетілгендей балалар музыка мектептерінің үлгілік оқу жоспарына сәйкес анықталады. Оқыту жеке формада іске асырылады.

7. Бағдарлама домрада ойнау техникасын меңгергісі келетін, орыс, қазақ халық әндерінің өңдеулерін, әлем халықтарының музыкасын және классикалық шығармалардың өңдеулерін орындап үйренгісі келетін балаларды оқытуға арналған.

8. Бағдарламаның мақсатына қол жеткізудің негізгі қағидаттары:

1) балалардың табиғи қабілеттерін дамытудағы біртіндеушілік;

2) музыкалық сөздік қорын және техникалық тәсілдерді меңгерудегі қатаң жүйелілік;

3) сабақтардың жүйелілігі және ұдайылығы;

4) оқу процесінің мақсаттылығы.

9. Бағдарлама болашақ музыканттың әрі қарай жүргізетін практикалық қызметіне қажетті көлемдегі домрада ойнау тәсілдерін меңгеруіне жағдай жасайды.

Бағдарлама білім алушының шығармашылық, эстетикалық, рухани-адамгершілік дамуына бағытталған және жеке, ансамбльде, оркестрде орындаушылық дағдыларын меңгеруге, музыкалық өнерді зерттеу және меңгеру барысында өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын алуға мүмкіндік береді.

10. Бағдарлама музыкалық қабілеттері, дайындықтары және жалпы дамуы түрлі деңгейдегі балаларға арналған. Педагог оқу міндеттерін белгілеудегі икемділік, әр баланы оқыту стратегиясын қалыптастыру мүмкіндіктері есебінен әр білім алушыға жеке тәсілмен келуді іске асыруға жағдай жасайды. Педагог музыкалық білімді меңгерудегі қолжетімділікке, сатылылыққа және жүйелілікке, балалардың бойында музыкаға деген қызығушылығын оятуға ерекше көңіл бөледі.

11. Білім беру бағдарламасы білім алушының:

1) музыкалық сауаттың қажетті деңгейіне сәйкес музыкалық шығармаларды шығармашылықпен орындауға мүмкіндік беретін білім алушының домрада ойнаудың білім, білік және дағдыларын меңгеруі;

2) білім алушының шығармашылық қызметі тәжірибесін алуы;

3) білім алушының әлем халықтарының рухани және мәдени құндылықтарын меңгеруі;

4) музыкалық білім алуы және музыкалық мәдениетке араласуы;

5) білім алушының бойында музыка өнері саласындағы негізгі кәсіби білім беру бағдарламаларын әрі қарай меңгеруіне ықпал ететін білім, білік және дағдылар кешенін қалыптастыруға ықпал ететін жеке қасиеттерін тәрбиелеуге бағытталған.

12. Психологиялық-педагогикалық қолдау:

1) білім алушының даралығына сәйкес оның тұлғалық, зияткерлік және әлеуметтік дамуына, өзін-өзі кәсіби анықтауына, зияткерлік-тұлғалық мүмкіндіктерін ескере отырып, шығармашылық қабілеттерін дамытуға жағдай жасауға;

2) білім алушының бойында оқуға деген оң уәждемелерін қалыптастыруға;

3) білім алушының тұлға ретінде дамуына және өзін-өзі жетілдіруіне ықпал ететіндей тұлғаға өзін-өзі тануда, олардың өзіне шынайы баға беруіне және нақты өмірлік жағдайларда бейімделуінде, қиын жағдайларды жеңуде және эмоциялық тұрақтылыққа қол жеткізуде көмек көрсетуге;

4) бағдарламаның мақсаты мен міндеттеріне сәйкес білім алушыға психологиялық көмек көрсетуге және қолдауға бағытталған.

13. Білім алушыға қажетті орындаушылық дағдыларды және біліктерді үйрету мазмұны, сипаты және стилі жағынан түрлі көркемдік шығармалармен жұмыс істеу процесінде іске асырылады, ал музыкалық тәрбие беру халық музыкасын, қазақстандық, орыс және шетел композиторларының шығармашылығын үйретуге негізделеді.

14. Бағдарламаның ерекшелігі балалардың домрада ойнаудың білім, білік және дағдыларын меңгеруге, шығармашылық қызмет тәжірибесін, жеке және ансамбльде орындаушылық тәсілдерін алуға жалпы дамытушылық бағыты болып табылады.

15. Ұжыммен музыка ойнаудың негізгі практикалық міндеті – ансамбльде ойнаудың арнайы дағдыларын қалыптастыру, ансамбльдің шығаратын үнін есту білігі, біркелкі ырғақтық қағысты есту, келісілген және ауыспалы-икемді ырғақта көркем түрде ойнау, бірге орындау, ансамбль қатысушыларымен өзара әрекеттесу.

16. Бағдарлама білім алушының жас және жеке ерекшеліктерін ескереді, білім алушылардың функционалдық сауаттылықтарын дамытуға, негізгі және пәндік құзыреттеріне (оқу пәні шеңберінде меңгерілген арнайы білім, білік және дағдылар) қол жеткізуге бағытталған.

17. Бағдарламаның әдістемелік негізі:

1) тұлғаны қалыптастыруға деген тұтастық тәсіл тұжырымдамасы;

2) оқытудағы жас, жеке-қызметтік, жеке-сараланған және мәселелі-зерттеу тәсілдері;

3) заманауи педагогиканың жалпы дидактикалық постулаттары, білім беру процесінің белгілеген мазмұны, формалары және тәсілдері;

4) оқытудың дамытушылық мәнмәтініндегі білім алушының шығармашылық және орындаушылық қабілеттерін дамыту мәселелерін әзірлеу;

5) көрнекті педгогтер мен музыка танушылардың теориялық ережелері мен әдістемелік нұсқаулары.

18. Оқу материалының мазмұнын іріктеудің педагогикалық қағидаттары:

1) табиғи сәйкестік және қолжетімділік қағидаты білім алушының жас ерекшеліктерін ескеріп, білім алушының музыкалық және рухани-

адамгершілік дамуына көмектесетін, тыңдауға, үйренуге, орындауға лайық оқу материалын іріктеп алуға мүмкіндік береді;

2) сабақтастық қағидаты білім алушының музыкалық-орындаушылық қызметі және оның мазмұны деңгейінде оқытудың барлық сыныптары арасындағы байланысты білдіреді;

3) оқытуды дараландыру қағидаты аспапта ойнаудың орындаушылық дағдыларын практикалық меңгерудің негізгі тәсілі болып табылады;

4) шығармашылық қағидаты білім алушының қабілеттерін және бейімділіктерін ашуды болжайды, жетістік жағдайын құруға, өнермен қуана араласуға ықпал етеді.

19. «Домра» пәніне жеке оқытудың ерекшелігі оқыту әдістерін, құралдарын, формаларын және репертуар кешенін таңдаудың вариативті болуына жағдай жасайды.

20. Қойылған міндеттерді орындау үшін қолданылатын оқыту әдістері:

1) ауызша (әңгімелесу, айтып беру, түсіндіру, пікірталас);

2) көрнекілік-демонстрациялық (педагогтің аспаппен шығарма орындауы, бақылау, интерактивті және мультимедиялық таныстыру рәсімін көрсету);

3) практикалық (аспаппен жұмыс, дайындық жаттығулары, шығарманы өз бетінше талдау, шығарманың жеке бөліктерімен жұмыс);

4) талдау (салыстыру және жалпылау, қисынды ойлауды дамыту);

5) эмоциялық (ассоциацияларды, бейнелерді, көркемдік әсерлерді таңдау, музыкалық бейнелі ойлауды дамыту) және тағы басқалары.

21. Әдістерді таңдау білім алушының жасына және жеке ерекшеліктеріне, физикалық қабілеттері, шығармашылық қабілеттерінің даму деңгейіне байланысты болады. Оқу процесі қарапайымнан күрделіге қарай құрылады.

22. Сабақтардың формалары:

1) практикалық – ойнау тәсілдері мен дағдыларын аспапта пысықталады;

2) топтық сабақтар ансамбльде ұжыммен музыка ойнау үшін өткізіледі;

3) дайындық-концерттік (дайындық және концерттік нөмірлерді көпшілік алдында көрсету);

4) байқаулар;

5) ойын сабағы (сабақ барысында ойын технологияларын қолдану);

6) экскурсия сабағы.

23. Педагог бағдарламаны заманауи музыка мектептерінде іске асыруда интерактивті білім беру технологияларын, сабақтардың классикалық және дәстүрлі емес түрлерін қолданады.

24. Педагогтің білім алушымен жүргізетін жеке сабағы сыныптағы оқу-тәрбие жұмысының негізгі формасы болып табылады. Сабақтардың жеке формалары педагогпен немесе басқа білім алушылармен ансамбльде ойнаумен үйлестіріледі.

25. Сабақ жоспары бір уақытта жүргізілетін теориялық және практикалық сабақтардан құралады.

26. Жұмыстың сабақтан тыс түрлері:

- 1) ансамбльде ойнау;
- 2) концерттік, байқаулық қойылымдарға дайындық;
- 3) шығармашылық және мәдени-ағартушылық іс-шараларға қатысу;
- 4) филармонияларға, театрларға, концерттік залдарға, мұражайларға бару;
- 5) музыка қайраткерлерімен, орындаушылармен, композиторлармен кездесулер.

27. Осы бағдарлама негізінде педагог білім беру процесін ұйымдастырудың анықталған сынып үшін ұтымды және барынша тиімді мазмұнын, әдістерін және тәсілдерін анықтайтын оқу жұмыс бағдарламасын әзірлейді.

28. Оқу жұмыс бағдарламасының құрылымдық элементтері:

- 1) титул парағы;
- 2) түсінік хат;
- 3) оқу қызметін жоспарлау;
- 4) оқу процесін оқу-әдістемелік қамтамасыз ету.

29. Титул парағындағы негізгі мағлұматтар:

- 1) білім беру ұйымының аталуы;
- 2) оқу пәнінің аталуы;
- 3) оқу жұмыс бағдарламасы арнайы әзірленген сыныпты көрсету;
- 4) оқу жұмыс бағдарламасының жұмыс мерзімі (оқу жылы);
- 5) педагог туралы қысқа мағлұмат;
- 6) білім беру ұйымы басшысының оқу жұмыс жоспарын бекіткендігін белгілеуге арналған орын.

30. Түсінік хаттың мазмұны:

- 1) негіздеме ретінде білім беру бағдарламасы;
- 2) анықталған сыныпта пәнді оқыту кезіндегі өзекті педагогикалық мақсат пен міндеттер;
- 3) анықталған сыныптағы оқытудың ерекшеліктері (дамытушылық, түзету-дамытушылық, дарынды балалармен жұмыс);
- 4) аталған сыныпта жұмысты ұйымдастырудағы ерекшеліктер мен мәселелер;

5) себептер мен өзгерістердің мақсаттарын көрсете отырып, жеке тақырыптық блоктарды (бөлімдерді) меңгеру мерзімдерін және/немесе уақытын өзгерту туралы ақпарат.

31. «Оқу қызметін жоспарлау» тарауы білім алушылардың қызметтерінің сипатын ерекшелейтін тақырыптық күнтізбелік жоспардан, сыныптар бойынша репертуарлық тізбеден құралады.

32. «Оқу процесін оқу-тақырыптық қамтамасыз ету» тарауының мазмұны:

1) білім алушыға арналған танымдық әдебиеттер тізбесі;

2) педагогке арналған әдістемелік әдебиеттер тізбесі;

3) оқу-көрнекілік құралдар тізбесі.

33. Педагогтің оқу жұмыс бағдарламасы әдістемелік кеңестің отырысында қарастырылады және білім беру ұйымының басшысы оқу жылы басталғанға дейін бекітеді.

34. Педагог оқу жұмыс бағдарламасы негізінде әр білім алушыға арналған оқытудың жеке жоспарын құрады. Жеке жоспар білім алушының музыкалық және рухани-адамгершілік дамуының үйлесімді процесін сипаттайды.

35. Білім алушының жеке жоспары әр жартыжылдыққа құрылады, оны білім беру ұйымының басшысы бекітеді, журналға немесе білім алушының жеке іс қағаздарына енгізіледі.

36. Білім алушының жеке жоспарын құру барысында жеке жұмыстың болашақ және ағымдағы міндеттері ескеріледі, оқу жылының басы мен соңындағы оның мінездемесіне сәйкес құрастырылады.

Бір сыныптың өзінде бағдарламаны іске асырудың жеке жоспарлары, концерттік және емтихандық бағдарламалары күрделілік деңгейі бойынша бірінен бірі біршама ерекшеленеді.

37. Білім алушының жеке жоспары репертуарлық кең үрдісті, халық, классикалық және композиторлық техниканың элементтері бар заманауи музыканы енгізу арқылы репертуарды жаңартуды және байытуды көрсетеді.

38. Оқу процесінің дұрыс ұйымдастырылуы, білім алушының музыкалық-орындаушылық қабілеттерінің табысты және жан-жақты дамуы толығымен алғанда жұмыстың мұқият жоспарлануына, репертуардың дұрыс іріктелуіне тікелей байланысты болады.

39. Педагог әрбір білім алушының музыкалық қажеттіліктерін және дарындылық ерекшеліктерін ескеріп, әрқайсысына жеке репертуарлық стратегия әзірлейді.

40. Педагог музыкалық шығармалардың жеке репертуарлық тізбесін қалыптастырады, шығармаларды жүйеге келтіреді және білім алушының жеке мүмкіндіктеріне сәйкес репертуарды толықтырады.

41. Репертуарлық тізбе қазақ, орыс, шетел музыкасы, көркемдік деңгейі жоғары заманауи композиторлардың балалар мен жасөспірімдерге арналған пьесаларын, мультфильмдерден, балаларға арналған кинофильмдерден алынған танымал әндерді, халық музыкасын қамтиды.

42. Педагог оқу процесінде ладтық, үндестілік, ырғақтық және әуендік ерекшеліктерін ескере отырып, қазақ халық әндері мен күйлерінің өңдеулерін, қазақстандық композиторлардың шығармаларын кеңінен қолданады.

43. Оқу репертуарының әртүрлі жанрдағы және стильдегі шығармаларға қанық болуы музыкалық материалды оқуға, салыстыруға, жүйелеуге оңтайлы жағдай туғызады.

44. Педагог репертуарлық тізбені жүйелі түрде жаңартады және заманауи отандық және шетел композиторлары шығарған үздік пьесаларын қамти отырып кеңейтеді.

45. Педагог күрделілігі төмендеу тапсырмадан мейлінше күрделі тапсырмаға біртіндеп ауысу, білім алушыға—музыкалық мазмұны жағынан, сондай-ақ орындау техникасы жағынан қолжетімді болатындай материалдарды тандай отырып, оқыту әдістемесін және білім алушының репертуарын ойластырады.

46. Педагог репертуармен жұмыстың аяқталу деңгейін бекітеді, шығармаларды үйрену кезеңдерін белгілейді, бағдарламаның көлемін және күрделілігін түрлендіреді, әр білім алушының тұлғалық және жеке тәсілдерді ескеретін жаңа репертуардың есебінен репертуарлық тізбені толықтырады.

47. Педагог репертуармен жұмыс істеу барысында шығармалардың бір бөлігі көпшілік алдында немесе концертте (емтихандық) орындауға, қалған бөлігі – сыныпта жұмыс істеуге немесе таныстыру мақсатына арналатындығын ескереді.

48. Жеке жоспарға білім алушының музыкалық орындаушылық, көркемдік, техникалық мүмкіндіктерінен жоғары және оның жас ерекшеліктеріне сәйкес келмейтін шығармалар енгізілмейді.

49. Білім алушының музыкалық дүниетанымын кеңейту үшін, сыныпта егжей-тегжейлі оқытылатын шығармалардан бөлек, жұмыстың түрлі аяқталу деңгейіне жол бере отырып, жаттап алуды талап етпей, түрлі сипаттағы пьесалардың қатарымен таныстырылады.

50. Жеке жоспардың міндетті тараулары:

- 1) гаммалармен жұмыс;
- 2) этюдтермен және жаттығулармен жұмыс;
- 3) классикалық және заманауи авторлардың пьесаларын орындау;
- 4) Қазақстан композиторларының шығармаларын орындау;
- 5) халық әндерінің және билерінің өңдеулері;
- 6) ансамбльдің құрамында жұмыс істеу;

7) ноталарды парактан оқу дағдылары.

51. Әр жарты жылдықтың соңында педагог бекітілген жеке жоспардағы репертуарлық тізбеге енгізілген өзгерістерді көрсетіп, жоспардың орындалуын белгілейді, ал жылдың соңында білім алушының музыкалық және техникалық дамуына, жетістіктері және еңбек қабілеттеріне сипаттама береді.

52. Жылдың соңында берілген мінездеме білім алушы даралығының келесі жақтарын ашып көрсетеді:

- 1) музыкалық қабілеттерінің деңгейі (есту, ырғақ, жады);
- 2) білім алушының аспапқа деген орындаушылық аппаратының сәйкестігі;
- 3) аспапқа икемделу деңгейі;
- 4) жалпы дамуы, эмоциялығы, қабылдауы, реакциясының жылдамдығы;
- 5) музыкамен айналысуға көзқарасы;
- 6) еңбекке қабілеттілігі, жинақылығы;
- 7) өз бетінше жұмыс істеу білігі;
- 8) мәтінді талдаудағы сауаттылық дәрежесі;
- 9) музыкалық шығармаларды меңгеру жылдамдығы;
- 10) жылдың соңындағы жетістіктері;
- 11) білім алушының музыкалық-техникалық дамуындағы кемшіліктері және оларды жеңу бойынша міндеттері.

53. Білім алушыны сипаттауда мақсатқа жетуге ұмтылуы, көркемдік қиялының болуы, аспапты еркін игеруі, техникалық жағынан еркіндігінің болуы сияқты жеке қасиеттері көрсетіледі.

54. Өзіндік сабақтар ұдайы және жүйелі түрде жүргізіледі. Жұмыс көлемі балалардың жалпы білім беру бағдарламаларын игеруімен қатар үй тапсырмасына дайындалуға кететін уақыт шығыны ескеріліп анықталады.

55. Жеке үй тапсырмасы бірнеше кезеңмен жүргізіледі, педагогтің ұсынымдарына сәйкес құрылады.

Бірінші кезекте түрлі техникалық тәсілдер қолдана отырып, ең күрделі музыкалық эпизодтар пысықталады. Педагог білім алушының ақыл-ой және дене мүмкіндіктерін ескеріп, қандай да бір шығармаға жұмсалатын уақытты анықтайды.

56. Білім алушының өзіндік сабақтарын белсендіру үшін сабақтың келесі формалары қолданылады:

- 1) өз орындауын талдау (білім алушы өзінің ойнауын бағалайды, жіберген қателіктерін белгілейді);
- 2) білім алушының күнделігіне шығармамен жұмысқа қатысты педагогтің маңызды ұсынымдарын жазу;
- 3) үй тапсырмаларын орындау туралы ауызша есеп беру (білім алушы қиындықтар туралы және оларды жою туралы айтады).

57. «Домра» пәнінің үлгілік оқу жоспарындағы «Сольфеджио», «Қазақ музыка әдебиеті», «Әлемдік музыка әдебиеті», «Ұжымдық музыка ойнау» пәндерімен пәнаралық байланысы білім алушылардың түрлі көркемдік түсініктерді тұтас түсінуге итермелейді.

58. Білім беру бағдарламасын іске асыруды оқыту пәнінің бейініне сәйкес келетін арнайы кәсіби (орта және жоғары) білімі бар педагогикалық кадрлар қамтамасыз етеді.

59. 1 сыныптағы бағдарламалық талаптар:

1) білім алушы аспаптың құрылысымен, саусақтардың тар және кең орналасуындағы бірінші позициямен, ноталық сауатпен, қарапайым динамикалық, штрихты және аппликатуралық белгілермен танысады;

2) қойылыммен, мақсатты ойын қозғалыстарын ұйымдастырумен жұмыс жүргізіледі, сол қолға арналған қарапайым жаттығулар машықталады, қарапайым штрих түрлері үйретіледі: бір жаққа соғу (төмен), жан-жаққа соғу, дубль – штрих, қосарланған штрихтар, бір ішектен екінші ішекке өту;

3) білім алушы ыңғайлы үндестіліктегі гаммалар мен үшдыбыстылықты, үш белгіге дейінгі бірінші позициядағы гаммаларды және арпеджионы, жеңіл пьесалардың ноталарын парақтан оқуды, өтілген штрихтарға 6-8 этюдтерді, 10-12 пьесаларды меңгереді.

60. 1 сыныптағы оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. Аспаппен танысу. Аспаптың құрылымы.

2-тақырып. Отыру кезіндегі негіздер мен ерекшеліктер, ойын аппаратының қойылымы.

3-тақырып. Оң қолды қою. Ойын тәсілдерін меңгеру: төмен қарай соғу, жоғары қарай соғу, төмен, жоғары соғуды кезектестіру. Тремоло.

4-тақырып. Сол қолды қою. Сол қолға арналған қарапайым жаттығулар.

5-тақырып. Музыкалық сауат элементтерімен танысу. Ноталық сауат, скрипкалық кілтте ноталарды оқу.

6-тақырып. Аспапта ойнаудың бастапқы дағдыларын дамыту.

7-тақырып. Медиатормен ойнауды меңгеру. Қарапайым штрих түрлері: бір жаққа соғу (төмен), жан-жаққа соғу, дубль-штрих, қосарланған штрихтар, бір ішектен екінші ішекке өту.

8-тақырып. Қарапайым динамикалық, штрихті және аппликатуралық белгілер.

9-тақырып. Саусақтардың тар және кең орналасудағы бірінші позициясын үйрену.

10-тақырып. Домрада сөздердің ырғағын көрсетумен байланысты, қарапайым ырғақты жаттығу түріндегі музыкалық ырғақты меңгеру.

11-тақырып. Ашық ішектерде және грифте шығарылатын дыбыстарды алмастырумен ырғақты суреттерді ойнау.

12-тақырып. Пьесаларды парақтан оқу.

13-тақырып. Педагогпен ансамбльде ойнау.

14-тақырып. Халық әуендері мен күрделі емес пьесаларды үйрену.

61. 1 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

1 сыныпта оқу жылының соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) құрылғыны және аспаптың конструктивті ерекшеліктерін біледі;

2) аспапты күтудің қарапайым ережелерін біледі;

3) домрада ойнаудың негізгі дағдыларын меңгереді;

4) музыкалық сауаттың негіздерін біледі;

5) қарапайым динамикалық және штрихті белгілерді біледі;

6) дыбыстың сапасын және ырғақтық нақтылықты бақылау дағдыларына ие болады;

7) парақтан оқудың алғашқы дағдыларына ие болады;

8) қарапайым әуендерді есту арқылы таңдай алады;

9) жеңіл пьесаларды парақтан оқи алады;

10) пьесаларды, өтілген штрихтарға этюдтерді, үш белгіге дейінгі бірінші позициядағы гаммаларды және арпеджионы орындайды;

11) педагогпен ансамбльде ойнайды.

62. 2 сыныптағы бағдарламалық талаптар:

1) музыкалық-бейнелі ойлауды дамыту бойынша жұмыс, қойылымдық-қозғалыстық дағдылармен, жүргізумен және ырғақпен жұмыс әрі қарай жалғастырылады;

2) білім алушы мажорлы және минорлы гаммалар, төрт белгіге дейінгі бірінші және екінші позициядағы «жан-жаққа соғу», «дубль – штрих» және «легато» штрихтарымен арпеджионы меңгереді;

3) ірі нысанды шығарманы үйренуге, ансамбльде ойнауға дайындық жұмыстары жүргізіледі, сахналық өнер көрсету дағдылары дамиды;

4) білім алушы түрлі сипаттағы 4-6 этюдті, 8-10 пьесаны меңгереді.

63. 2 сыныптағы оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. 1 сынып бойынша өтілген материалдарды қайталау.

2-тақырып. Отыруды тұрақтандыру және орындаушылық аппарат қойылымымен, қолды үйлестірумен әрі қарай жұмыс.

3-тақырып. Бірінші позициядағы саусақтардың артикуляциясын дамыту.

4-тақырып. Екінші позиция, позицияларды ауыстырудағы алғашқы дағдыларды дамыту. Позицияларды ауыстырудағы арнайы аппликатураны қолдану.

5-тақырып. Негізгі штрихтарды (стаккато, легато) орындау

технологиясы.

6-тақырып. «Тремоло» тәсілін меңгеру. Медиатормен ойнауды әрі қарай меңгеру. Күрделірек ырғақты суреттерді меңгеру. Орындаушылық аппараттың еркіндігін бақылау.

7-тақырып. Аспапты күйге келтіру.

8-тақырып. Ноталарды парақтан оқу дағдыларын дамыту. Музыкалық және техникалық міндеттерді талдау білігі. Ірі форманы үйренуге дайындық.

9-тақырып. Мажорлы және минорлы гаммалар, төрт белгіге дейінгі бірінші және екінші позициядағы «жан-жаққа соғу», «дубль–штрих» және «легато» штрихтарымен арпеджио.

10-тақырып. Этюдтерді үйрену.

11-тақырып. Түрлі сипаттағы пьесаларды үйрену.

12-тақырып. Ансамбльде ойнау. Концерттік өнер көрсетуге дайындық.

64. 2 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

2 сыныпта оқу жылының соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) ноталарды және екі октава деңгейінде аппликатураларды жазуды біледі;

2) бірінші және екінші позиция шеңберіндегі «жан-жаққа соғу», «дубль – штрих» және «легато» ноталарды гаммаларды және арпеджионы орындай біледі;

3) өзін бақылаудың алғашқы дағдыларына ие;

4) ноталарды парақтан оқудың алғашқы дағдыларына ие;

5) минорлы гаммаларды біледі;

6) динамикалық бояулардың мағынасын біледі;

7) парақтан оқудың және ансамбльде ойнаудың алғашқы дағдыларына ие;

8) екі октавада гаммаларды орындай алады;

9) концерттік өнер көрсету дағдыларына ие.

65. 3 сыныптағы бағдарламалық талаптар:

1) білім алушылардың музыкалық-бейнелі ойлауын және орындаушылық дағдыларын дамыту, дыбыс сапасы, позицияны ауыстыру, интонация және ырғақ бойынша жұмыс әрі қарай жалғастырылады;

2) білім алушы қосарланған штрихтармен, тремоло және деташие штрихтарымен, неғұрлым күрделі ырғақтармен танысады, саусақ қимылының тездігін дамытуға арналған жаттығуларды, қос ноталарды үйренуге арналған дайындық жаттығуларын меңгереді;

3) білім алушы мажорлы және минорлы гаммаларды, бес белгіге дейінгі бірінші, екінші және үшінші позициялардағы түрлі штрихтармен арпеджионы, сонымен қатар позицияларды біріктіруге

арналған гаммалар мен арпеджионы, түрлі сипаттағы 4-6 этюдті, 8-10 пьесаны меңгереді.

66. 3 сыныптағы оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. 2 сынып бойынша өтілген материалдарды қайталау.

2-тақырып. Меңгерілген терминдерді бекіту. Жаңа терминдерді үйрену.

3-тақырып. Қосарланған штрихтар.

4-тақырып. Тремоло және детаще штрихтары. Күрделі ырғақтар.

5-тақырып. Саусақ қимылының тездігін дамытуға арналған жаттығу.

6-тақырып. Қос ноталарды үйренуге арналған дайындық жаттығулары.

7-тақырып. Позицияларды ауыстыру. Ірі нысанды үйренуге дайындық.

8-тақырып. Ноталарды парақтан оқу.

9-тақырып. Мажорлы және минорлы гаммалар, бес белгіге дейінгі бірінші, екінші және үшінші позициялардағы түрлі штрихтармен арпеджио.

10-тақырып. Позицияларды біріктіруге арналған гаммалар мен арпеджио.

11-тақырып. Этюдтерді үйрену. Білім алушының музыкалық-бейнелі ойлауын және орындаушылық дағдыларын дамыту бойынша жұмыс. Дыбыс сапасымен, позицияларды ауыстырумен, дауыс ырғағы және ритммен жұмыс.

12-тақырып. Әртүрлі сипаттағы пьесаларды үйрену. Білім алушының музыкалық-бейнелі ойлауын және орындаушылық дағдыларын дамыту бойынша жұмыс. Дыбыс сапасымен, позицияларды ауыстырумен, дауыс ырғағы және ритммен жұмыс.

67. 3 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

3 сыныпта оқу жылының соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) мажорлы, минорлы гаммалар мен бірінші, екінші және үшінші позициядағы арпеджионы орындай алады;

2) ырғақты дәлдікпен жұмыс істей алады;

3) әртүрлі комбинациялардағы тремоло және детаще штрихтарын, пунктирлі штрихтарды меңгереді;

4) мәнерлі ойынды көрсетеді және музыкалық-бейнелі ойлауды дамытады;

5) ноталарды парақтан оқу және ансамбльде ойнау дағдыларына ие болады;

6) дыбыс жүргізумен және дауыс ырғағымен жұмыс істейді;

7) түрлі стильдік бағыттағы шығармаларды біледі;

- 8) бес белгіге дейінгі гаммаларды орындай алады;
 - 9) концерттік өнер көрсетудің алғашқы дағдыларына ие болады.
68. 4 сыныптағы бағдарламалық талаптар.

1) музыкалық-бейнелі ойлауды, дыбыс сапасы мен орындау мәнерлілігіне қойылатын талаптарды мейлінше жоғары болуындағы орындаушылық дағдыларды, техникалық мүмкіндіктерді, динамиканы және ырғақты дамыту жұмыстары әрі қарай жалғастырылады;

2) штрихтық техниканы және позицияны ауыстырудағы пластиканы дамыту, сол қолдың жүйріктілігі мен артикуляциясын дамыту және алғашқы төрт позициядағы ойнау дағдыларын бекіту жұмыстары әрі қарай жалғастырылады;

3) қос ноталар, табиғи флажолеттер, үш октавалық гаммалар және арпеджио (төртішекті домра) меңгеріледі, түрлі аппликатураларды, жаттығуларды қолданумен арпеджио мұқият үйретіледі, білім алушы оқыту кезеңдеріне белсенді араластырылады (аппликатураны, динамиканы белгілеу, тәсілді, штрихті іздеу, көркем бейнені құрастыру);

4) білім алушы екі октавалық және үш октавалық төрт ішекті домраға арналған мажорлы және минорлы гаммаларды, түрлі штрихтармен, ырғақты суреттермен, динамикалық реңктермен арпеджионы, 6-8 этюдті, 8-9 пьесаны, ірі нысанды 1 шығарманы, ноталарды парақтан оқуды меңгереді.

69. 4 сыныптағы оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. 3 сынып бойынша өтілген материалдарды қайталау.

2-тақырып. Деташе, легато, стаккато. Позицияны ауыстырудағы пластиканы дамыту. Алғашқы төрт позициядағы ойнау дағдыларын бекіту.

3-тақырып. Сол қолдың жүйріктілігі мен артикуляциясы. Қос ноталарды, табиғи флажолеттерді меңгеру.

4-тақырып. Қалыпты және мейлінше жылдам қарқындағы негізгі штрихтарды дамыту.

5-тақырып. Мажорлы және минорлы гаммалар, түрлі штрихтармен, ырғақты суреттермен, динамикалық реңктермен арпеджио.

6-тақырып. Үш октавалық гаммалар және арпеджио. Түрлі аппликатуралар, жаттығулар қолданумен арпеджионы үйрену.

7-тақырып. Этюдтерді үйрену. Музыкалық-бейнелі ойлауды, дыбыс сапасы мен орындау мәнерлілігіне қойылатын талаптарды мейлінше жоғары болуындағы орындаушылық дағдыларды дамыту жұмыстары. Техникалық мүмкіндіктерді, динамиканы және ырғақты дамытумен жұмыс.

8-тақырып. Әртүрлі сипаттағы пьесаларды үйрену. Музыкалық-бейнелі ойлауды, дыбыс сапасы мен орындау мәнерлілігіне қойылатын

талаптарды мейлінше жоғары болуындағы орындаушылық дағдыларды дамыту жұмыстары. Техникалық мүмкіндіктерді, динамиканы және ырғақты дамытумен жұмыс.

9-тақырып. Ірі нысанды шығармаларды үйрену. Музыкалық-бейнелі ойлауды, дыбыс сапасы мен орындау мәнерлілігіне қойылатын талаптарды мейлінше жоғары болуындағы орындаушылық дағдыларды дамыту жұмыстары. Техникалық мүмкіндіктерді, динамиканы және ырғақты дамытумен жұмыс.

10-тақырып. Ноталарды парақтан оқу.

70. 4 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

4 сыныптың соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) төрт ішекті домрада екі октавалық және үш октавалық мажорлы және минорлы гаммаларды, түрлі штрихтармен, ырғақты суреттермен, динамикалық реңктермен арпеджионы орындай алады;

2) музыкалық-бейнелі ойлауды дамытады;

3) негізгі және үзікті штрихтарды орындау дағдыларын меңгереді;

4) ірі және ауыспалы нысанды шығармаларды орындауға мүмкіндік беретін, техникалық дайындыққа ие;

5) алты белгіге дейінгі гаммаларды орындай алады;

6) түрлі стильдік бағыттардағы шығармаларды орындай алады;

7) парақтан оқу және ансамбльде ойнау дағдыларына ие;

8) фольклорлы шығарманың музыкалық тілінің ерекшелігін тани алады;

9) күрделі ырғақты суреттермен этюдтер мен пьесаларды (триолдар, секстолдар, синкоптар, қос ноталар) орындайды.

71. 5 сыныптағы бағдарламалық талаптар:

1) бұрын меңгерілген ойнау тәсілдерін, штрихтарды бірізді жетілдіру, екі қолдың жеке түрде және олардың үйлесімінің ойын қозғалыстарымен неғұрлым мұқият жұмыс әрі қарай жалғастырылады;

2) «тремоло» тәсілі, тремолодан ұруға және керісінше өту жетілдіріледі, «тремоло» орындауындағы қос ноталарды меңгереді, позициядан позицияға өту техникасымен жұмыс жалғастырылады, мажорлы, минорлы гаммаларды, екі және үш октавалық орындаудағы түрлі штрихтармен, ырғақты суреттермен арпеджионы үйрену, музыканы сандық өңдеу бағдарламаларын қолдану, Microsoft Office және домрада ойнауды үйрену кезіндегі ноталық редакторлар;

3) музыкалық-бейнелі ойлауды, шығармашылық көркем қиялды және білім алушының дербестігін дамыту бойынша жұмыстар жалғастырылады, орындаудың мәнерлілігіне талапшылдық артады, ырғақты міндеттер күрделенеді;

4) білім алушы екі октавалық мажорлы және минорлы гаммаларды, ал төртішекті домраға үш октавалық гаммаларды және түрлі штрихтармен арпеджионы, түрлі сипаттағы 4 этюдті, 8-10 пьесаларды, оның ішінде ірі нысанды шығарманы, неғұрлым күрделі шығармаларды парақтан оқуды, ансамбльде, оркестрде ойнауды меңгереді.

72. 5 сыныптағы оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. 4 сынып бойынша өтілген материалдарды қайталау.

2-тақырып. Екі қолдың жеке түрде және олардың үйлесімінің ойын қозғалыстарымен жұмыс. Ұсақ техниканы дамытуға арналған жұмыс.

3-тақырып. Әртүрлі техника түріне жаттығулар.

4-тақырып. «Тремоло» тәсілін, тремолодан соғуға және керісінше өтуді жетілдіру. «Тремоло» орындауындағы қос ноталарды меңгеру. Позициядан позицияға өту техникасымен жұмыс.

5-тақырып. Мажорлы, минорлы гаммалар және түрлі штрихтармен және ырғақты суреттермен екі октавалық және үш октавалық орындаудағы арпеджио.

6-тақырып. Күрделі шығармаларды парақтан оқу.

7-тақырып. Музыканы сандық өңдеу бағдарламалары: Microsoft Office және ноталық редакторлар.

8-тақырып. Этюдтерді үйрену. Аспапта ойнаудың бұрын меңгерілген барлық музыкалық-орындаушылық дағдыларын дамыту және жетілдіру. Дыбыс жүргізудің сапасымен жұмыс, білім алушының өз ойынын әділ бағалауын қалыптастыру.

9-тақырып. Әртүрлі сипаттағы пьесаларды үйрену. Аспапта ойнаудың бұрын меңгерілген барлық музыкалық-орындаушылық дағдыларын дамыту және жетілдіру. Дыбыс жүргізудің сапасымен жұмыс, білім алушының өз ойынын әділ бағалауын қалыптастыру.

10-тақырып. Ірі нысанды шығармаларды үйрену. Аспапта ойнаудың бұрын меңгерілген барлық музыкалық-орындаушылық дағдыларын дамыту және жетілдіру. Дыбыс жүргізудің сапасымен жұмыс, білім алушының өз ойынын әділ бағалауын қалыптастыру.

11-тақырып. Ноталарды парақтан оқу.

12-тақырып. Ұжымдық музыкада ойнау. Ансамбльде, оркестрде ойнау.

73. 5 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

5 сыныптың соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) аспапта жеке орындауға тән көркем-орындаушылық, техникалық мүмкіндіктерді біледі;

2) домрада жеке түрде, ансамбльде, оркестрде ойнаудың қағидаларын біледі;

3) бағдарлама талаптарына сәйкес әртүрлі стилдердегі және жанрлардағы шығармалардан тұратын домраға арналған репертуарды біледі;

4) музыканың негізгі жанрларын біледі;

5) ноталық мәтінді сауатты оқи біледі;

6) ыңғайлы аппликатураны өз бетінше қоя біледі;

7) үш октавалық гаммаларды орындай алады;

8) мейлінше күрделі штрихтармен орындау дағдыларына ие;

9) әріппен белгіленген аккордтарды оқу дағдыларына ие;

10) музыкалық шығармаларды түсіндіре алады;

11) жеке орындаушы ретінде, сонымен бірге оркестрлерде және ансамбльдерде концерттік өнер көрсету дағдыларына ие;

12) Microsoft Office және ноталық редакторлар бағдарламасында жұмыс істеудің алғашқы дағдыларына ие.

74. 6 сыныптағы бағдарламалық талаптар:

1) мажорлы және минорлы гаммалармен, түрлі штрихтармен, ырғақты суреттермен екі және үш октавалық орындаудағы арпеджиомен (төртішекті домраға арналған) жұмысты жетілдіру әрі қарай жалғастырылады;

2) білім алушы виртуозды тұрғыдағы шығармаларда сол қолдың техникасын меңгереді, легато, пиццикато, портаменто, флажолет секілді штрихтардың орындау сапасымен, музыканы, аранжировканы сандық өңдеу бағдарламаларымен, Microsoft Office және ноталық редакторлармен: Muse Score, Sibelius 6 жұмыс жасайды;

3) білім алушы әртүрлі штрихтармен және ырғақты топтармен екі және үш октавалық орындаудағы мажорлы және минорлы гаммаларды, түрлі сипаттағы 3-4 этюдті, 6-8 пьесаларды (оның ішінде ансамбльдер), ірі нысанды шығарманы үйренеді.

75. 6 сыныптағы оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. 5 сынып бойынша өтілген материалдарды қайталау.

2-тақырып. Мажорлы және минорлы гаммалар, әртүрлі штрихтармен және ырғақты топтармен екі және үш октавалық орындаудағы арпеджиомен (төрт ішекті домраға арналған) жұмыстар.

3-тақырып. Виртуозды тұрғыдағы шығармаларда сол қолдың техникасын дамыту.

4-тақырып. Легато, пиццикато, портаменто, флажолет секілді штрихтардың орындау сапасымен жұмыс.

5-тақырып. Ноталарды парақтан оқу. Білім алушының репертуармен өзбетінше жұмысы.

6-тақырып. Музыканы, аранжировканы сандық өңдеу бағдарламалары: Microsoft Office.

7-тақырып. Ноталық редакторлар: Muse Score, Sibelius 6.

8-тақырып. Этюдтерді үйрену. Техникалық және көркемдік мазмұны бойынша күрделі нұсқада бұрын меңгерілген барлық тәсілдерді жетілдіру. Жаңа тәсілдермен және штрихтармен жұмыс. Аппликатуралық сауаттылықты дамыту. Фразировканың негізгі элементтерін өзбетінше талдау білігі.

9-тақырып. Әртүрлі сипаттағы пьесаларды үйрену. Техникалық және көркемдік мазмұны бойынша күрделі нұсқада бұрын меңгерілген барлық тәсілдерді жетілдіру. Жаңа тәсілдермен және штрихтармен жұмыс. Аппликатуралық сауаттылықты дамыту. Фразировканың негізгі элементтерін өзбетінше талдау білігі.

10-тақырып. Ірі нысанды шығармаларды үйрену. Техникалық және көркемдік мазмұны бойынша күрделі нұсқада бұрын меңгерілген барлық тәсілдерді жетілдіру. Жаңа тәсілдермен және штрихтармен жұмыс. Аппликатуралық сауаттылықты дамыту. Фразировканың негізгі элементтерін өзбетінше талдау білігі.

76. 6 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

6 сыныптың соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) үш октавалық әртүрлі штрихтармен және топтастырулармен, ырғақты суреттермен мажорлы және минорлы гаммаларды орындай алады;

2) ноталарды парақтан оқу және ансамбльдік ойын дағдыларына ие;

3) шығарманы орындау барысында есту бақылауын іске асыра алады;

4) сахналық мәдениет, концерттік өнер көрсету дағдыларына ие;

5) музыкалық шығармаларды түсіндіре алады;

6) әртүрлі штрихтарды орындау дағдыларына ие;

7) интервалды техника дағдыларына ие;

8) шығарманың стилистикалық ерекшеліктерін жеткізе алады;

9) интервалды техника дағдыларына ие;

10) сол қолдың техникасына ие: трели, позицияларды қосудың әртүрлі түрлері, жасанды флажолеты және қос ноталар;

11) аспапты өзбетінше күйге келтіре алады;

12) Microsoft Office, ноталық редактор бағдарламаларын қолдана алады;

13) берілген музыкалық шығармаға өз көзқарасын және өз түсінігін құрастыра және айта алады;

77. 7 сыныптағы бағдарламалық талаптар:

1) білім алушы әртүрлі штрихті, ырғақты нұсқалардағы гаммаларды, түрлі үндестіктегі хроматикалық гаммаларды меңгереді, саусақтардың жүйріктілігі және штрихті техниканы дамытады;

2) білім алушы неғұрлым күрделі фактура және мазмұнды ірі нысанды шығармаларды меңгереді, емтихан бағдарламасын үйренеді;

3) білім алушы барлық үндестіліктегі хроматикалық гаммаларды, штрихтың барлық түрін қолдана отырып, жылдам қарқындағы мажорлы және минорлы гаммаларды, әртүрлі техника түріне 3-4 этюдті, 6-8 пьесаларды (оның ішінде ансамблдер), ірі нысанды 1-2 шығарманы үйренеді.

78. 7 сыныптағы оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. 6 сыныпта өтілген материалдарды қайталау.

2-тақырып. Әртүрлі штрихті және ырғақты нұсқалардағы гаммалар.

3-тақырып. Түрлі үндестіктегі хроматикалық гаммалар.

4-тақырып. Жылдам қарқындағы мажорлы және минорлы гаммалар.

5-тақырып. Саусақтардың жүйріктілігі және штрихті техниканы дамыту.

6-тақырып. Неғұрлым күрделі фактура және мазмұнды ірі нысанды шығармаларды меңгеру.

7-тақырып. Емтихан бағдарламасына дайындық.

8-тақырып. Этюдтерді үйрену. Білім алушының аспапта ойнаудың бұрын меңгерілген орындаушылық дағдыларын жетілдіру.

9-тақырып. Әртүрлі сипаттағы пьесаларды үйрену. Білім алушының аспапта ойнаудың бұрын меңгерілген орындаушылық дағдыларын жетілдіру.

10-тақырып. Ірі нысанды шығармаларды үйрену. Білім алушының аспапта ойнаудың бұрын меңгерілген орындаушылық дағдыларын жетілдіру.

79. 7 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

7 сыныптың соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) мажорлы және минорлы гаммаларды, барлық үндестіктегі екі және үш октавалық арпеджионы орындай алады;

2) түрлі үндестіктегі хроматикалық гаммаларды орындай алады;

3) сол қолдың техникасына ие: саусақтардың жүйріктілігі, позицияларды қосудың әртүрлі түрлері, қос ноталар және аккордтар;

4) неғұрлым күрделі штрихті шығармаларды орындау дағдыларына ие;

5) интервалды техника дағдыларына ие;

6) музыкалық шығармаларды түсіндіре алады;

7) шығарманың стилистикалық ерекшеліктерін жеткізе алады;

8) музыкалық шығармаларды өз бетінше үйрене алады.

80. 8 сыныптағы бағдарламалық талаптар:

1) техникалық мүмкіндіктерін жетілдіру мақсатында гаммалармен, этюдтармен, жаттығулармен жұмыс, жүйріктілікті дамыту, штрихті және ырғақты алуантүрлілікті кеңейту әрі қарай жалғастырылады;

2) оқу жылының ішінде білім алушы қос ноталарды, әртүрлі үндестіктегі, үйлесімділіктегі аккордты бірізділікті меңгереді, стилдері мен жанрлары бойынша әртүрлі, техникалық жағынан неғұрлым күрделі шығармаларды үйренеді;

3) техникалық мүмкіндіктерін жетілдіру және музыкалық білімді жалғастыруға дайындау мақсатында гаммалар және нұсқаулық-техникалық материалдармен жұмыс жетілдіріледі.

81. 8 сыныптағы оқу пәнінің мазмұны.

Тақырыптық жоспарлау.

1-тақырып. Әртүрлі үндестіктегі және үйлесімділіктегі аккордты бірізділіктер мен қос ноталарды қайталау.

2-тақырып. Стилдері мен жанрлары бойынша әртүрлі, техникалық жағынан күрделі шығармаларды үйрену.

3-тақырып. Фактурасы және мазмұны бойынша неғұрлым күрделі ірі нысанды шығармаларды меңгеру.

4-тақырып. Қабылдау емтихандарының талаптарына сәйкес келетін бағдарламаларды дайындау.

5-тақырып. Этюдтерді үйрену. Білім алушылардың аспапта ойнаудың бұрын меңгерілген орындаушылық дағдыларын жетілдіру. Мәнерліліктің музыкалық-орындаушылық құралдарын қолдану, орындалатын шығармаға талдау жүргізу, әртүрлі орындаушылық техникасын меңгеру, көркемдік дәлелденген техникалық тәсілдерді қолдану.

6-тақырып. Әртүрлі сипаттағы пьесаларды үйрену. Білім алушылардың аспапта ойнаудың бұрын меңгерілген орындаушылық дағдыларын жетілдіру. Мәнерліліктің музыкалық-орындаушылық құралдарын қолдану, орындалатын шығармаға талдау жүргізу, әртүрлі орындаушылық техникасын меңгеру, көркемдік дәлелденген техникалық тәсілдерді қолдану.

82. 8 сыныптың бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

8 сыныптың соңында білім алушы келесі білім, білік және дағдыларға ие болады:

1) мажорлы және минорлы гаммаларды, арпеджионы орындай алады;

2) әртүрлі қос ноталар мен аккордтарды орындай алады;

3) әртүрлі штрихтармен және ырғақты суреттермен жылдам екпінді хроматикалық гамманы орындай алады;

4) интервалды техника дағдыларына ие;

5) музыкалық шығармаларды түсіндіре алады;

6) домрада ойнау кезінде шығарманың стилистикалық ерекшеліктерін жеткізе алады;

7) музыкалық шығармаларды өз бетінше үйрене алады;

8) аспапты өзбетінше күйге келтіре алады;

9) парақтан оқу дағдыларына ие;

10) музыканың, аранжировканың сандық өңдеу бағдарламаларын, Microsoft Office, ноталық редакторларды қолдана алады;

83. Білім беру бағдарламасын игеруден күтілетін нәтижелер.

Түлек:

1) аспап туралы негізгі тарихи деректерді біледі;

2) аспаптың конструктивті ерекшеліктерін біледі;

3) аспапты күту бойынша қарапайым ережелерді және оларды қажет кезде қолдана алады;

4) музыкалық сауаттың негіздерін біледі;

5) ойнау дағдыларының жүйесін және оларды қолдануды біледі;

6) музыкалық мәнерліліктің негізгі құралдарын (ырғақ, динамика, штрих, екпін және т.б.) біледі;

7) музыканың негізгі жанрларын біледі;

8) домра аспабының оркестрлік түрлерін біледі;

9) аспапта жеке орындауға тән көркемдік-орындаушылық, техникалық мүмкіндіктері біледі;

10) музыкалық шығармалардың түрлі интерпретацияларын біледі;

11) бағдарламалық талаптарға сәйкес түрлі стильдер мен жанрлардан тұратын домраға арналған репертуарды біледі;

5) домрада жеке, сондай-ақ ансамбльде, оркестрде ойнау тәсілдерін біледі;

6) музыкаларын орындайтын композиторлардың шығармашылығының негізгі заңдылықтарын біледі;

7) музыкант-орындаушының сахнадағы жұмыс қағидаттарын біледі.

Түлек:

1) аспапты өзбетінше күйге келтіре алады;

2) музыкалық шығарманы жеткілікті көркемдік жеке деңгейінде сауатты орындайды;

3) аспапта түрлі стильдер мен жанрлардағы музыкалық шығарманы өз бетінше үйрене алады;

4) бірнеше аппликатура нұсқалары ішінен жеткілікті саналы және ыңғайлысын өз бетінше таңдай алады;

5) музыкалық ұжымда өз партиясын орындай алады;

6) аспапта музыкалық шығарманы орындау кезінде көркем бейнені жасай алады;

7) күрделі емес шығармаларды жаттау барысында кездесетін техникалық қиындықтарды өз бетінше жеңе алады;

8) орындаушылық практикада алған теориялық білімін қолданады;

7) орындалатын музыкалық шығармаларды талдай алады.

Түлектің бойында қалыптасқан дағдылар:

1) жеңіл музыкалық шығармаларды есту арқылы таңдау және ноталарды парақтан оқу;

2) ноталар бойынша ойнау;

3) мәнерліліктің музыкалық-орындаушылық құралдарын қолдану;

4) естуді бақылауды және орындау процесін басқару білігі;

5) есту арқылы таңдау және транспонирлеу;

6) орындалатын шығармаларға теориялық талдау;

7) жеке орындаушы ретінде де, түрлі ансамбльдер мен оркестрлерде де көпшілік алдында өнер көрсетулер.

84. Үлгерімді бақылаудың мақсаты білім алушының білім беру бағдарламасын игерудегі нәтижелілігін анықтау болып табылады.

Білім алушылардың бағдарламаны игеруін бақылау – бақылау жұмысы, техникалық сынақ, академиялық концерт түрінде, қорытынды аттестаттау – бітіру емтиханы түрінде іске асырылады.

85. Аттестаттау формасы және білім алушылардың сыныптар бойынша көрсетілімдеріне қойылатын бақылау-бағдарламалық талаптары:

1) 1 сынып – екінші тоқсанда: бақылау жұмысы (түрлі сипаттағы 2 немесе 3 шығарма. Техникалық сипаттағы пьеса этюдпен алмастырылуы мүмкін), төртінші тоқсанда: бақылау жұмысы (түрлі сипаттағы 2-3 пьеса);

2) 2 сынып – бірінші, үшінші тоқсандарда: техникалық сынақ (гаммаларды, арпеджионы, этюдтерді орындау, сынып бойынша талаптарға сәйкес терминдерді білу), екінші тоқсанда: бақылау жұмысы (1 ірі нысанды шығарма немесе түрлі сипаттағы 2 шығарма (кантилена және техникалық сипаттағы шығарма), төртінші тоқсанда: бақылау жұмысы (түрлі сипаттағы 2-3 шығарма);

3) 3 сынып – бірінші, үшінші тоқсандарда: техникалық сынақ (гаммаларды, арпеджионы, этюдтерді орындау, сынып бойынша талаптарға сәйкес терминдерді білу), екінші тоқсанда: бақылау жұмысы (1 ірі нысанды шығарма немесе түрлі сипаттағы 2 шығарма (кантилена және техникалық сипаттағы шығарма, техникалық сипаттағы пьеса этюдпен алмастырылуы мүмкін), төртінші тоқсанда: бақылау жұмысы (түрлі сипаттағы 2-3 пьеса);

4) 4 сынып – бірінші, үшінші тоқсандарда: техникалық сынақ

(гаммаларды, арпеджионы, этюдтерді орындау, сынып бойынша талаптарға сәйкес терминдерді білу), екінші тоқсанда: бақылау жұмысы (1 ірі нысанды шығарма немесе түрлі сипаттағы 2 шығарма (кантилена және техникалық сипаттағы шығарма, техникалық сипаттағы пьеса этюдпен алмастырылуы мүмкін), төртінші тоқсанда: бақылау жұмысы (түрлі сипаттағы 2-3 пьеса);

5) 5 сынып – бірінші, үшінші тоқсандарда: техникалық сынақ (гаммаларды, арпеджионы, этюдтерді орындау, сынып бойынша талаптарға сәйкес терминдерді білу), екінші тоқсанда: бақылау жұмысы (1 ірі нысанды шығарма немесе түрлі сипаттағы 2 шығарма, таңдау бойынша шығарма), төртінші тоқсанда: емтихан (түрлі сипаттағы 3 пьеса);

6) 6 сынып – бірінші, үшінші тоқсандарда: техникалық сынақ (гаммаларды, арпеджионы, этюдтерді орындау, сынып бойынша талаптарға сәйкес терминдерді білу), екінші тоқсанда: бақылау жұмысы (1 ірі нысанды шығарма немесе түрлі сипаттағы 2 шығарма), төртінші тоқсанда: емтихан (түрлі сипаттағы 2-3 пьеса);

7) 7 сынып – бірінші, үшінші тоқсандарда: тыңдалым (гаммаларды, арпеджионы, этюдтерді орындау, сынып бойынша талаптарға сәйкес терминдерді білу), үшінші тоқсанда: бақылау жұмысы (1 ірі нысанды шығарма немесе түрлі сипаттағы 2 шығарма), төртінші тоқсанда: бітіру емтиханы (1 ірі нысанды шығарма, 1 қазақстандық композитордың шығармасы немесе қазақтың халық әуенін өңдеу, таңдау бойынша 2 шығарма),

8) 8 сынып – бірінші, үшінші тоқсандарда: техникалық сынақ (гаммаларды, арпеджионы, этюдтерді орындау, сынып бойынша талаптарға сәйкес терминдерді білу), екінші, төртінші тоқсандарда: бақылау жұмысы (түрлі сипаттағы 3 шығарма).

86. Музыкалық білім беруде оқыту нәтижелерін бақылау өлшемшарттары пән бойынша ағымдық үлгерім нәтижелерінен және концерттік көрсетілімдерден алған бағаларынан тұрады.

Педагог білім алушының жұмысын бағалау кезінде келесі өлшемшарттарды ескереді: білім алушының аспапты тиісті деңгейде меңгергенін көрсетуі, көркем бейнені толық және сенімді ашуы, орындалатын шығарманың стилін түсінуі және орындаушылық интерпретацияда көрсетуі.

87. Бағалау өлшемшарттары:

1) «5» «өте жақсы» бағасы: музыкалық шығарманың мазмұнын бейнені мәнерлі жеткізуі, форма сезімін, қарқынның біркелкілігін нақты түсіну, мәнерлі екпіндейді, ырғақтық соғудың (пульсация) анықтылығы, динамикалық түрлілігі, өз орындауын тыңдауы, орындау техникасын еркін игеруі, әртістілігі және беріле орындауы;

2) «4» «жақсы» бағасы: шығарманың формасын, музыкалық тілді, музыкалық мәнерліліктің құралдарын сауатты түсінуі, ноталық мәтінді қалыпты орындауы, қарқынның жылдамдығы, екпіндеуінің мәнерлілігі, динамикалық түрлілігі, естуді бақылауының жеткіліксіздігі, сахнада өзін ұстауындағы психологиялық тұрақсыздығы;

3) «3» «қанағаттанарлық» бағасы: музыканың бейнесін түсінбей авторлық ноталық мәтінді формальді түрде оқуы, өз орындауын тыңдай отырып бақылауы нашар, темптік-ырғақтық дұрыс ұйымдаспағандығы, динамикалық бірсарындылығы және дыбысталудың бір қалыптылығы, сахнада өзін өзі ұстауының психологиялық тұрақсыздығы;

4) «2» «қанағаттанарлық емес» бағасы: ноталық мәтінді айтудағы қателіктерінің болуы, тыңдауды бақылай алмауы, метриоритмикалық тұрақсыздығы, дыбыс шығарудың және дыбыс жүргізудің сапасының төмендігі, мәнерлеп екпіндеудің болмауы, орындау барысында жиі тоқтауы;

5) «Сынақ» (баға қойылмайды) – орындауы оқытудың аталған кезеңінің тиісті деңгейіне сәйкес.

**Образовательная программа по предмету «Домра» детских
музыкальных школ и музыкальных отделений детских школ
искусств**

1. Образовательная программа по предмету «Домра» для детских музыкальных школ и музыкальных отделений школ искусств (далее - Программа) определяет единый комплекс основных характеристик образования, включающий цель, результаты и содержание обучения, организацию образовательного процесса, способы и методы их реализации, критерии оценки результатов обучения по предмету «Домра».

2. В настоящей программе используются следующие понятия:

1) аппликатура – порядок расположения и чередования пальцев при игре на музыкальном инструменте;

2) арпеджио – способ исполнения аккордов на фортепиано, некоторых клавишных (ксилофон, виброфон) и струнных инструментах, при котором звуки аккорда следуют один за другим;

3) глиссандо – музыкальный термин, штрих, означающий плавное скольжение от одного звука к другому; даёт колористический эффект;

4) деташе – разновидность приёма исполнения на струнных смычковых инструментах;

5) кантилена – широкая, свободно льющаяся напевная музыка вокальная и инструментальная. Термин также обозначает напевность самой музыки или манеры её исполнения, способность певческого голоса к напевному исполнению мелодии;

6) двойные ноты – одновременное сочетание двух или более звуков на струнных смычковых инструментах;

7) лад – одно из главных понятий русской музыкальной науки, центральное понятие в учении о гармонии;

8) легато – приём игры на музыкальном инструменте, связанное исполнение звуков, при котором имеет место плавный переход одного звука в другой, пауза между звуками отсутствует;

9) гамма в теории музыки – звукоряд неопределённой протяжённости, соседние ступени которого отстают друг от друга на целый тон или полутон. Под гаммой в школьной исполнительской практике подразумевают восходящие либо нисходящие октавные звукоряды;

10) нюанс – термин, характеризующий музыкальную мелодичность, тонкое различие, едва заметный переход в звуке: форте – громко, dolce - нежно, appassionato - страстно и тому подобное.

11) октава – музыкальный интервал, в котором соотношение частот между звуками составляет 1:2, то есть частота высокого звука в 2 раза больше низкого;

12) размёр, тактовый размер в музыке – количественная характеристика тактового метра, указывающая число долей в такте;

13) пиццикато – приём игры на струнных смычковых музыкальных инструментах, когда звук извлекается не смычком, а щипком струны, отчего звук становится отрывистым и более тихим, чем при игре смычком. Иногда «пиццикато» называют музыкальное произведение, которое исполняется этим приёмом;

14) портаменто (скольжение) – это способ исполнения, при котором следующая нота не сразу берется точно, а используется короткий и плавный переход к нужной высоте от предыдущей ноты;

15) беглость пальцев – одно из главных достоинств музыканта и показатель его опытности и мастерства;

16) стаккато – музыкальный штрих, предписывающий исполнять звуки отрывисто, отделяя один от другого паузами; стаккато — один из основных способов извлечения звука (артикуляции), противопоставляемый легато;

17) спиккато – музыкальный штрих, используемый на струнных смычковых инструментах, извлекается броском смычка на струну, получается короткий отрывистый звук;

18) тремоло – разновидность мелизма. Приём игры на струнных, клавишных, ударных и других музыкальных инструментах: многократное быстрое повторение одного звука либо быстрое чередование двух не соседних звуков, двух созвучий;

19) тональность – высотное положение лада;

20) флажолет – приём игры на струнных смычковых и щипковых инструментах, заключающийся в извлечении звука-обертона. Флажолетом называется сам извлекаемый звук-обертон. На струнных инструментах исполняется путём частичного прижатия струны в точке деления её длины на 2 (высота звучания струны повышается на октаву), на 4 (2 октавы);

21) штрих – способ (приём и метод) исполнения нот, группы нот, образующих звук;

22) ритм – организация музыки во времени.

3. Цель программы: создание условий для развития способностей обучающихся на основе приобретенных им знаний, умений и навыков, позволяющих исполнять произведения различных жанров и стилей на домре.

4. Задачи программы:

Обучающие:

1) обучение игре на домре (чтение нот с листа, подбор по слуху, игра в ансамбле);

2) обучение основам музыкальной грамоты;

3) овладение основными исполнительскими приемами игры на инструменте;

4) формирование технических навыков игры на домре;

5) обучение выразительному исполнению произведений различного музыкально-художественного содержания, различных стилей и жанров.

Развивающие:

1) развитие слуха, чувства ритма, музыкальной памяти, художественного вкуса, творческого воображения, артистических способностей обучающихся;

2) формирование навыков сольной исполнительской практики и коллективной творческой деятельности;

3) развитие образного мышления, воображения, эмоционального восприятия музыки, исполнительской воли и выдержки;

4) расширение музыкального кругозора, развитие познавательного интереса к музыкальному творчеству;

5) приобщение к музыкальному творчеству посредством исполнения пьес собственного сочинения;

6) приобретение обучающимся опыта творческой деятельности.

Воспитательные:

1) приобщение обучающегося к основам национальной и мировой музыкальной культуры;

2) воспитание и развитие эстетических взглядов обучающихся, нравственных установок и приобщения к культурным ценностям;

3) воспитание и развитие музыкального вкуса, сценической культуры, а также навыков самоорганизации и самоконтроля обучающихся.

4) подготовка обучающегося к дальнейшему поступлению в учебные заведения по профилю.

5. Срок реализации программы – семь лет. Для обучающихся, не закончивших основное, общее среднее образование, но планирующих поступление в организации, реализующие образовательные программы технического и профессионального образования в области музыкального искусства, срок обучения увеличивается на один-два года по заявлению родителей или заменяющих их лиц.

6. Объем учебного времени на реализацию программы определяется типовым учебным планом детских музыкальных школ, приведенном в приложении 1 к настоящему приказу. Обучение осуществляется в индивидуальной форме.

7. Программа предназначена для обучения детей, желающих освоить технику игры на домре, научиться исполнять обработки русских, казахских народных мелодий, музыки народов мира и переложения классических произведений.

8. Основные принципы достижения цели программы:

- 1) постепенность в развитии природных способностей детей;
- 2) строгая последовательность в овладении музыкальной лексикой и техническими приемами;
- 3) систематичность и регулярность занятий;
- 4) целенаправленность учебного процесса.

9. Программа создает условия для овладения приёмами игры на домре в объёме, необходимом для дальнейшей практической деятельности будущего музыканта.

Программа направлена на творческое, эстетическое, духовно-нравственное развитие обучающегося и даёт возможность приобретения опыта исполнительской сольной, ансамблевой, оркестровой практики, навыков самостоятельной работы по изучению и постижению музыкального искусства.

10. Программа рассчитана на детей различной степени музыкальной одарённости, подготовки и общего развития. Педагог создает условия для реализации индивидуального подхода к каждому обучающемуся за счет гибкости в постановке учебных задач, возможности формирования стратегии обучения каждого ребенка. Особое внимание педагог обращает на доступность, постепенность и последовательность в освоении музыкальных знаний, пробуждение у детей интереса к музыке.

11. Программа ориентирована на выработку у обучающегося личностных качеств, способствующих:

- 1) освоению обучающимся знаний, умений и навыков игры на домре, позволяющих творчески исполнять музыкальные произведения в соответствии с необходимым уровнем музыкальной грамотности;
- 2) приобретению обучающимся опыта творческой деятельности;
- 3) овладению обучающимся духовными и культурными ценностями народов мира;
- 4) получению музыкального образования и приобщению к музыкальной культуре;
- 5) формированию у обучающегося комплекса знаний, умений и навыков, позволяющих в дальнейшем осваивать основные профессиональные образовательные программы в области музыкального искусства.

12. Психолого-педагогическое сопровождение направлено на:

- 1) создание условий для личностного, интеллектуального и социального развития, профессионального самоопределения обучающегося, соответствующих его индивидуальности, развитию творческих способностей, с учетом интеллектуально-личностных возможностей;
- 2) создание у обучающегося позитивной мотивации к обучению;

3) оказание помощи личности в ее самопознании, формировании адекватной самооценки и адаптации в реальных жизненных условиях, преодолении кризисных ситуаций и достижении эмоциональной устойчивости, способствующих личностному росту и саморазвитию обучающегося;

4) оказание психологической помощи и поддержки обучающегося в соответствии с целями и задачами программы.

13. Привитие обучающемуся необходимых исполнительских навыков и умений происходит в процессе работы над различными по содержанию, характеру и стилю художественными произведениями, а музыкальное воспитание и развитие их основывается на изучении народной музыки, творчества казахстанских, русских и зарубежных композиторов.

14. Особенностью программы является ее общеразвивающая направленность на приобретение детьми знаний, умений и навыков игры на домре, опыта творческой деятельности, приемов сольного и ансамблевого исполнительства.

15. Основная практическая задача коллективного музицирования – формирование специальных ансамблевых навыков игры, которые предполагают умение слушать звучание ансамбля, ощутить единый ритмический пульс, играть согласованно и художественно в изменчиво гибком ритме, совместно исполнять, взаимодействовать с участниками ансамбля.

16. Программа учитывает возрастные и индивидуальные особенности обучающегося, ориентирована на развитие функциональной грамотности обучающегося и достижение ключевых и предметных компетенций (освоенных специфических знаний, умений, навыков в рамках учебного предмета).

17. Методологическая основа программы:

- 1) концепция целостного подхода к формированию личности;
- 2) теория возрастного, личностно-деятельностного, индивидуально-дифференцированного и проблемно-исследовательского подходов в обучении;
- 3) общедидактические постулаты современной педагогики, детерминированные ими подходы к содержанию, формам и методам образовательного процесса;
- 4) разработка проблемы развития творческих и исполнительских способностей обучающегося в контексте развивающего обучения;
- 5) теоретические и методические установки видных педагогов и музыковедов.

18. Педагогические принципы отбора содержания учебного материала:

1) принцип природосообразности и доступности учитывает возрастные особенности обучающегося, позволяя отобрать доступный для слушания, изучения, исполнения учебный материал, который будет способствовать музыкальному и духовно-нравственному развитию обучающегося;

2) принцип преемственности означает связь между всеми классами обучения на уровне содержания и музыкально-исполнительской деятельности обучающегося;

3) принцип индивидуализации обучения является главным способом практического освоения исполнительских навыков игры на инструменте;

4) принцип творчества предполагает раскрытие способностей и склонностей обучающегося, способствует созданию ситуации успеха, радости общения с искусством.

19. Специфика индивидуального обучения по предмету «Домра» предполагает вариативность выбора методов, средств, форм обучения и подбора репертуарного комплекса.

20. Для достижения поставленных задач используются следующие методы обучения:

1) словесный метод – беседа, рассказ, объяснение, дискуссия;

2) наглядно-демонстрационный – исполнение произведения педагогом на инструменте, наблюдение, показ интерактивных и мультимедийных презентаций;

3) практический – работа на инструменте, подготовительные упражнения, самостоятельный разбор произведения, работа над отдельными частями произведения;

4) аналитический – сравнения и обобщения, развитие логического мышления;

5) эмоциональный – подбор ассоциаций, образов, художественного впечатления, развитие музыкально-образного мышления.

21. Выбор методов зависит от возраста и индивидуальных особенностей обучающегося, физических данных, уровня развития творческих способностей. Весь процесс обучения строится от простого к сложному.

22. Формы занятий:

1) практические – приемы и навыки игры отрабатываются на инструменте;

2) групповые занятия проводятся для коллективного музицирования в ансамбле;

3) репетиционно-концертные (подготовка и публичное представление концертных номеров);

4) конкурсы;

5) урок-игра (использование игровых технологий на уроке);

6) урок-экскурсия.

23. При реализации программы педагог использует интерактивные образовательные технологии, классические и нетрадиционные типологии уроков в современной музыкальной школе.

24. Основной формой учебно-воспитательной работы в классе является урок, проводимый как индивидуальное занятие педагога с обучающимся. Индивидуальные формы занятий сочетаются с игрой в ансамбле с педагогом или другими обучающимися.

25. Программа занятий состоит из одновременно проводимых теоретических и практических занятий.

26. Виды внеурочных форм работы:

- 1) игра в ансамбле;
- 2) подготовка к концертным, конкурсным выступлениям;
- 3) участие в творческих и культурно-просветительских мероприятиях;
- 4) посещение филармоний, театров, концертных залов, музеев;
- 5) встречи с музыкальными деятелями, исполнителями, композиторами.

27. На основе настоящей программы педагог разрабатывает рабочую учебную программу, которая определяет оптимальные и наиболее эффективные для данного класса содержание, формы, методы и приемы организации образовательного процесса.

28. Структурные элементы рабочей учебной программы:

- 1) титульный лист;
- 2) пояснительная записка;
- 3) планирование учебной деятельности;
- 4) учебно-методическое обеспечение учебного процесса.

29. На титульном листе размещаются основные сведения:

- 1) название организации образования;
- 2) название учебного предмета;
- 3) обозначение класса, для которого разработана рабочая учебная программа;
- 4) сроки действия рабочей учебной программы (учебный год);
- 5) краткая информация о педагоге;
- 6) место для отметки об утверждении рабочей учебной программы руководителем организации образования.

30. Содержание пояснительной записки:

- 1) образовательная программа как основание;
- 2) педагогическая цель и задачи, актуальные при обучении предмету в данном классе;
- 3) особенности обучения в данном классе (развивающие, коррекционно-развивающие, работа с одаренными детьми);

4) особенности и проблемы, существующие в организации работы в данном классе;

5) информация об изменении сроков и/или времени изучения отдельных тематических блоков (разделов) с указанием причин и целесообразности изменений.

31. Раздел «Планирование учебной деятельности» содержит календарно-тематическое планирование с выделением характеристик деятельности обучающихся, репертуарный перечень по классам.

32. Содержание раздела «Учебно-методическое обеспечение учебного процесса»:

- 1) перечень познавательной литературы для обучающегося;
- 2) перечень методической литературы для педагога;
- 3) перечень учебно-наглядных пособий.

33. Рабочая учебная программа педагога рассматривается на заседании методического совета и утверждается руководителем организации образования до начала учебного года.

34. Педагог на основе рабочей учебной программы составляет индивидуальный план обучения на каждого обучающегося. Индивидуальный план характеризует гармоничный процесс музыкального и духовно-нравственного развития обучающегося.

35. Индивидуальный план обучающегося составляется на каждое полугодие, утверждается руководителем организации образования, заносится в журнал или личное дело обучающегося.

36. При составлении индивидуального плана учитываются перспективные и текущие задачи планирования индивидуальной работы в соответствии с характеристикой обучающегося в начале и конце учебного года.

В одном и том же классе индивидуальные планы реализации программы, концертные и экзаменационные программы значительно отличаются по уровню сложности.

37. Индивидуальный план обучающегося отражает широкие репертуарные тенденции, обновление и обогащение репертуара благодаря привлечению народной, классической и современной музыки с использованием элементов композиторской техники.

38. Правильная организация учебного процесса, успешное и всестороннее развитие музыкально-исполнительских данных обучающегося зависят непосредственно от того, насколько тщательно спланирована работа в целом, продуман выбор репертуара.

39. Педагог вырабатывает индивидуальную репертуарную стратегию для каждого обучающегося с учетом его музыкальных потребностей и особенностей дарования.

40. Педагог формирует индивидуальный репертуарный перечень музыкальных произведений, систематизирует произведения и

дополняет репертуар в соответствии с индивидуальными возможностями обучающегося

41. Репертуарный перечень включает произведения казахской, русской, зарубежной музыки, высокохудожественные детские, юношеские пьесы современных композиторов, популярные песни из мультфильмов, детских кинофильмов, народную музыку.

42. Педагог активно использует в учебном процессе обработки казахских народных песен и кюев, произведения казахстанских композиторов, учитывая в процессе их изучения характерные ладовые, гармонические, ритмические и мелодические особенности.

43. Насыщенность учебного репертуара сочинениями разных жанров и стилей создает благоприятную ситуацию для изучения, сравнения, систематизации музыкального материала.

44. Педагог систематически обновляет и расширяет репертуарный перечень, включая в него лучшие пьесы, создаваемые современными отечественными и зарубежными композиторами.

45. Педагог тщательно продумывает методику и репертуар обучающегося, добиваясь постепенного перехода от менее трудных заданий к более сложным, подбирая учебный материал, доступный для обучающегося как со стороны музыкального содержания, так и техники исполнения.

46. Педагог устанавливает степень завершённости работы над репертуаром, фиксирует этапы изучения произведений, варьирует объём и сложность программы, пополняя репертуарный список за счёт нового репертуара с учётом личностного и индивидуального подходов к каждому обучающемуся.

47. В работе над репертуаром педагог учитывает, что часть произведений предназначена для публичного или концертного (экзаменационного) исполнения, остальные - для работы в классе или в порядке ознакомления.

48. В индивидуальный план не включаются произведения, превышающие музыкально-исполнительские, художественные, технические возможности обучающегося, также не соответствующие его возрастным особенностям.

49. Для расширения музыкального кругозора обучающегося, помимо произведений, детально изучаемых в классе, осуществляется знакомство с целым рядом разнохарактерных пьес, допуская при этом различную степень завершённости работы над ними, не требуя обязательного выучивания наизусть.

50. Обязательные разделы индивидуального плана:

- 1) работа над гаммами;
- 2) работа над этюдами и упражнениями;
- 3) исполнение пьес классических и современных авторов;

- 4) исполнение произведений композиторов Казахстана;
- 5) обработки народных песен и танцев;
- 6) работа в составе ансамбля;
- 7) навыки чтения нот с листа.

51. В конце каждого полугодия педагог отмечает качество выполнения задания и вносит изменения в ранее утвержденный репертуарный перечень, в конце года даёт характеристику музыкального и технического развития, успеваемости и работоспособности обучающегося.

52. Характеристика обучающегося на конец года освещает следующие стороны его индивидуальности:

- 1) уровень музыкальных данных (слух, ритм, память);
- 2) соответствие исполнительского аппарата, обучающегося данному музыкальному инструменту;
- 3) степень приспособляемости к инструменту;
- 4) общее развитие, эмоциональность, восприимчивость, скорость реакции;
- 5) отношение к занятию музыкой;
- 6) работоспособность, собранность;
- 7) умение заниматься самостоятельно;
- 8) степень грамотности в разборе текста;
- 9) скорость освоения музыкальных произведений;
- 10) успехи к концу года;
- 11) недостатки в музыкально-техническом развитии обучающегося и задачи по их преодолению.

53. Для характеристики обучающегося отмечаются такие индивидуальные качества, как целеустремленность, наличие художественного воображения, свободное владение инструментом, наличие технической свободы.

54. Самостоятельные занятия проводятся регулярно и систематически. Объем работы определяется с учетом минимальных затрат на подготовку домашнего задания, параллельного освоения детьми программы общего среднего образования.

55. Индивидуальная домашняя работа проводится в несколько приемов и строится в соответствии с рекомендациями педагога.

В первую очередь прорабатываются самые сложные музыкальные эпизоды, используя различные технические приемы. С учетом умственных и физических возможностей обучающегося педагог определяет время работы над тем или иным произведением.

56. Формы работы для активизации самостоятельных занятий обучающегося:

- 1) анализ собственного исполнения (обучающийся оценивает свою игру, отмечает допущенные ошибки);

2) запись обучающимся в дневник важнейших рекомендаций педагога относительно работы над произведениями;

3) устный отчет о подготовке домашних заданий (обучающийся рассказывает о трудностях и устранении трудностей).

57. Система самостоятельных занятий включает в себя следующие элементы:

- 1) упражнения для разыгрывания;
- 2) общую техническую работу;
- 3) работу над художественным материалом;
- 4) работу над дополнительным материалом;
- 5) чтение нот с листа;
- 6) подбор мелодий и аккомпанемента по слуху.

58. Межпредметные связи предмета «Домра» с предметами «Сольфеджио», «Казахская музыкальная литература», «Мировая музыкальная литература», «Коллективное музицирование» побуждают обучающихся к целостному познанию различных художественных явлений.

59. Программные требования в 1 классе:

1) обучающийся знакомится с устройством инструмента, первой позицией в узком и широком расположении пальцев, нотной грамотой, простейшими динамическими, штриховыми и аппликатурными обозначениями;

2) проводится работа над постановкой, организацией целесообразных игровых движений, отрабатываются простейшие упражнения для левой руки, развиваются навыки работы с медиатором, изучаются простейшие виды штрихов: удар в одну сторону (вниз), удар в разные стороны, дубль-штрих, комбинированные штрихи, переходы со струны на струну;

3) обучающийся осваивает гаммы, трезвучия в наиболее удобных тональностях, гаммы и арпеджио до трех знаков в первой позиции, чтение с листа нот легчайших пьес, 6-8 этюдов на пройденные штрихи, 10-12 пьес.

60. Содержание учебного предмета в 1 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Знакомство с инструментом. Устройство инструмента.

Тема 2. Основы и особенности при посадке, постановке игрового аппарата.

Тема 3. Постановка правой руки. Освоение приемов игры: удар вниз, удар вверх, чередование ударов вниз, вверх. Тремоло.

Тема 4. Постановка левой руки. Простейшие упражнения для левой руки.

Тема 5. Знакомство с элементами музыкальной грамоты. Нотная грамота, чтение нот в скрипичном ключе.

Тема 6. Развитие первоначальных навыков игры на инструменте.

Тема 7. Освоение игры с медиатором. Простейшие виды штрихов: удар в одну сторону (вниз), удар в разные стороны, дубль-штрих, комбинированные штрихи, переходы со струны на струну.

Тема 8. Простейшие динамические, штриховые и аппликатурные обозначения.

Тема 9. Изучение первой позиции в узком и широком расположении пальцев.

Тема 10. Освоение музыкального ритма в виде простых ритмических упражнений, связанных с иллюстрацией на домре ритма слов.

Тема 11. Игра ритмических рисунков на открытых струнах и с чередованием извлекаемых звуков на грифе.

Тема 12. Гаммы и трезвучия в наиболее удобных тональностях.

Тема 12. Чтение с листа пьес.

Тема 13. Игра в ансамбле с педагогом.

Тема 14. Разучивание народных мелодий и несложных пьес.

61. Ожидаемые результаты освоения программы 1 класса.

К концу обучения в 1 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

- 1) знает устройство и конструктивные особенности инструмента;
 - 2) знает элементарные правила по уходу за инструментом;
 - 3) владеет основными навыками игры на домре;
 - 4) знает основы музыкальной грамоты;
 - 5) знает простые штриховые и динамические обозначения;
 - 6) владеет навыками контроля качества звучания, ритмической точности;
 - 7) владеет начальными навыками чтения с листа;
 - 8) умеет подбирать на слух простые мелодии;
 - 9) умеет читать с листа легкие пьесы;
 - 10) исполняет гаммы и арпеджио до трех знаков в первой позиции, этюды на пройденные штрихи, пьесы;
 - 11) играет в ансамбле с педагогом.
62. Программные требования во 2 классе:
- 1) продолжается дальнейшая работа над развитием музыкально-образного мышления, овладением постановочно-двигательными навыками, навыками извлечения звука и ритмом;
 - 2) обучающийся осваивает гаммы мажорные и минорные, арпеджио до четырех знаков в первой и второй позиции штрихами «удары в разные стороны», «дубль-штрихом» и штрихом «легато»;

3) ведется работа по подготовке к изучению произведения крупной формы, игре в ансамбле, развиваются навыки сценического выступления;

4) обучающийся осваивает 4-6 этюдов, 8-10 пьес различного характера.

63. Содержание учебного предмета во 2 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Повторение пройденного материала за 1 класс.

Тема 2. Работа над дальнейшей стабилизацией посадки и постановки исполнительского аппарата, координацией рук.

Тема 3. Развитие артикуляции пальцев в 1 позиции.

Тема 4. Вторая позиция, начальное развитие навыков в смене позиций. Использование специальной аппликатуры при смене позиций.

Тема 5. Технологии исполнения основных штрихов (стаккато, легато).

Тема 6. Освоение приема «Тремоло». Дальнейшее освоение игры медиатором. Освоение более сложных ритмических рисунков. Контроль над свободой исполнительского аппарата.

Тема 7. Настройка инструмента.

Тема 8. Развитие навыка чтения нот с листа. Умение анализировать музыкальные и технические задачи. Подготовка к изучению крупной формы.

Тема 9. Мажорные и минорные гаммы и арпеджио до четырех знаков в первой и второй позициях штрихами «удары в разные стороны», «дубль штрихом» и штрихом «легато».

Тема 10. Разучивание этюдов.

Тема 11. Разучивание пьес различного характера.

Тема 12. Игра в ансамбле. Подготовка концертных выступлений.

64. Ожидаемые результаты освоения программы 2 класса.

К концу обучения во 2 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

1) знает написание нот и аппликатуры в пределах двух октав;

2) умеет исполнять гаммы и арпеджио в пределах первой и второй позиции штрихами «удары в разные стороны», «дубль – штрихом», штрихом «легато»;

3) владеет первичными навыками самоконтроля;

4) владеет начальными навыками чтения нот с листа;

5) знает минорные гаммы;

7) знает обозначения динамических оттенков;

8) владеет первоначальными навыками чтения с листа и ансамблевой игры;

- 9) умеет исполнять гаммы в две октавы;
- 10) владеет навыками концертных выступлений.

65. Программные требования в 3 классе:

1) продолжается дальнейшая работа над развитием музыкально-образного мышления, исполнительских и сценических навыков, работа над качеством звука, сменой позиций, интонацией и ритмом;

2) обучающийся знакомится с комбинированными штрихами, штрихами тремоло и дэташе, более сложными ритмами, осваивает упражнения для развития беглости пальцев, подготовительные упражнения к изучению двойных нот;

3) обучающийся осваивает мажорные и минорные гаммы и арпеджио до пяти знаков в первой, второй и третьей позициях различными штрихами, а также гаммы и арпеджио на соединение позиций, 4-6 этюдов, 8-10 пьес различного характера.

66. Содержание учебного предмета в 3 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Повторение пройденного материала за 2 класс.

Тема 2. Закрепление освоенных терминов. Изучение новых терминов.

Тема 3. Комбинированные штрихи.

Тема 4. Штрихи тремоло и дэташе. Сложные ритмы.

Тема 5. Упражнения для развития беглости пальцев.

Тема 6. Подготовительные упражнения к изучению двойных нот.

Тема 7. Смена позиций. Подготовка к изучению крупной формы.

Тема 8. Чтение нот с листа.

Тема 10. Мажорные и минорные гаммы и арпеджио до пяти знаков в первой, второй и третьей позициях различными штрихами.

Тема 11. Гаммы и арпеджио на соединение позиций.

Тема 12. Разучивание этюдов. Работа над развитием музыкально-образного мышления и исполнительских навыков обучающегося. Работа над качеством звука, сменой позиций, интонацией и ритмом.

Тема 13. Разучивание пьес различного характера. Работа над развитием музыкально-образного мышления и исполнительских навыков обучающегося. Работа над качеством звука, сменой позиций, интонацией и ритмом.

67. Ожидаемые результаты освоения программы 3 класса.

К концу обучения в 3 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

1) умеет исполнять мажорные, минорные гаммы и арпеджио в первой, второй и третьей позиции;

2) умеет работать над ритмической точностью;

3) владеет штрихами тремоло и деташе в разных комбинациях, пунктирным штрихом;

4) показывает выразительную игру и развивает музыкально-образное мышление;

5) владеет навыками чтения нот с листа, ансамблевой игры;

6) работает над ведением звука и интонацией;

7) знает произведения разных стилистических направлений;

8) умеет исполнять гаммы до пяти знаков;

9) имеет первоначальный опыт концертных выступлений.

68. Программные требования в 4 классе:

1) проводится дальнейшая работа над развитием музыкально-образного мышления, исполнительских навыков при более высоких требованиях к качеству звука и выразительности исполнения, развитием технических возможностей, динамикой и ритмом;

2) продолжается работа по дальнейшему развитию штриховой техники и пластики в смене позиций, беглости, артикуляции левой руки и закреплению навыков игры в первых четырёх позициях;

3) осваиваются двойные ноты, натуральные флажолеты, трехоктавная гамма и арпеджио (четырёхструнная домра), более основательно изучается арпеджио с использованием различной аппликатуры, упражнений, активное привлекается обучающийся в этапы обучения (обозначение аппликатуры, динамики, поиск приема, штриха, создание художественного образа);

4) обучающийся осваивает двух октавные и трех октавные (для четырехструнной домры) мажорные и минорные гаммы, арпеджио различными штрихами, ритмическими рисунками, динамическими оттенками, 6-8 этюдов, 8-9 пьес, 1 произведение крупной формы, чтение нот с листа.

69. Содержание учебного предмета в 4 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Повторение пройденного материала за 3 класс.

Тема 2. Деташе, легато, стаккато. Развитие пластики в смене позиций. Закрепление навыков игры в первых четырёх позициях.

Тема 3. Беглость и артикуляция левой руки. Освоение двойных нот, натуральных флажолетов.

Тема 4. Развитие основных штрихов в умеренном и более подвижном темпах.

Тема 5. Мажорные и минорные гаммы и арпеджио различными штрихами, ритмическими рисунками, динамическими оттенками.

Тема 6. Трех октавные гаммы и арпеджио. Изучение арпеджио с использованием различной аппликатуры, упражнений.

Тема 7. Разучивание этюдов. Работа над развитием музыкально-образного мышления и исполнительских навыков при более высоких требованиях к качеству звука и выразительности исполнения. Работа над развитием технических возможностей, динамикой и ритмом.

Тема 8. Разучивание пьес различного характера. Работа над развитием музыкально-образного мышления и исполнительских навыков при более высоких требованиях к качеству звука и выразительности исполнения. Работа над развитием технических возможностей, динамикой и ритмом.

Тема 9. Разучивание произведений крупной формы. Работа над развитием музыкально-образного мышления и исполнительских навыков при более высоких требованиях к качеству звука и выразительности исполнения. Работа над развитием технических возможностей, динамикой и ритмом.

Тема 10. Чтение нот с листа.

70. Ожидаемые результаты освоения программы 4 класса.

К концу обучения в 4 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

- 1) умеет исполнять на четырехструнной домре двух и трех октавные мажорные и минорные гаммы, арпеджио различными штрихами, ритмическими рисунками, динамическими оттенками;
- 2) развивает музыкально-образное мышление;
- 3) владеет навыками исполнения основных и отрывистых штрихов;
- 4) обладает технической подготовкой, позволяющей исполнять произведения крупной и вариационной формы;
- 5) умеет исполнять гаммы до шести знаков;
- 6) исполняет произведения разных стилистических направлений;
- 7) владеет навыками чтения с листа и ансамблевой игры;
- 8) умеет распознавать особенности музыкального языка фольклорных произведений;

9) исполняет этюды и пьесы с более сложными ритмическими рисунками (триоли, секстоли, синкопы, двойные ноты).

71. Программные требования в 5 классе:

1) продолжается дальнейшее последовательное совершенствование освоенных ранее приемов игры, штрихов, более тщательная работа над игровыми движениями обеих рук в отдельности и их координацией;

2) совершенствуются прием «тремоло», переход от тремоло к удару и, наоборот, осваивает двойные ноты в исполнении «тремоло», продолжается работа над техникой перехода из позиции в позицию, изучение мажорных и минорных гамм, арпеджио различными штрихами, ритмическими рисунками в двух и трехоктавном исполнении, использование программ цифровой обработки музыки, Microsoft Office и нотных редакторов при обучении игре на домре;

3) продолжается работа над развитием музыкально-образного мышления, творческого художественного воображения и самостоятельности обучающегося, повышается требовательность к выразительности исполнения, усложняются ритмические задачи;

4) обучающийся осваивает мажорные и минорные двухоктавные, а для четырехструнной домры трехоктавные гаммы и арпеджио различными штрихами, 4 этюда, 8-10 пьес различного характера, в том числе произведение крупной формы, чтение с листа более сложных произведений, игру в ансамбле, оркестре.

72. Содержание учебного предмета в 5 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Повторение пройденного материала за 4 класс.

Тема 2. Работа над игровыми движениями обеих рук в отдельности и их координацией. Работа, направленная на развитие мелкой техники.

Тема 3. Упражнения на разные виды техники.

Тема 4. Совершенствование приема «тремоло», перехода от тремоло к удару и наоборот. Освоение двойных нот в исполнении «тремоло». Работа над техникой перехода из позиции в позицию.

Тема 5. Мажорные, минорные гаммы и арпеджио различными штрихами, и ритмическими рисунками в двух и трехоктавном исполнении.

Тема 6. Чтение с листа сложных произведений.

Тема 7. Программы цифровой обработки музыки. Microsoft Office и нотные редакторы.

Тема 8. Разучивание этюдов. Развитие и совершенствование всех

ранее освоенных музыкально-исполнительских навыков игры на инструменте. Работа над качеством звукоизвлечения, формирование объективной самооценки обучающимся собственной игры, основанной на слуховом самоконтроле.

Тема 9. Разучивание пьес различного характера. Развитие и совершенствование всех ранее освоенных музыкально-исполнительских навыков игры на инструменте. Работа над качеством звукоизвлечения, формирование объективной самооценки обучающимся собственной игры, основанной на слуховом самоконтроле.

Тема 10. Разучивание произведений крупной формы. Развитие и совершенствование всех ранее освоенных музыкально-исполнительских навыков игры на инструменте. Работа над качеством звукоизвлечения, формирование объективной самооценки обучающимся собственной игры, основанной на слуховом самоконтроле.

Тема 11. Чтение нот с листа.

Тема 12. Коллективное музицирование. Игра в ансамбле, оркестре.

73. Ожидаемые результаты освоения программы 5 класса.

К концу обучения в 5 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

1) знает художественно-исполнительские, технические возможности, характерные для сольного исполнительства на инструменте;

2) знает принципы игры на домре как сольно, так в ансамбле, оркестре;

3) знает репертуар для домры, включающий произведения разных стилей и жанров в соответствии с программными требованиями;

4) знает основные жанры музыки;

5) умеет грамотно читать нотный текст;

6) умеет самостоятельно ставить удобную аппликатуру;

7) умеет исполнять гаммы в три октавы;

8) владеет навыками исполнения более сложными штрихами;

9) владеет навыками чтения буквенных обозначений аккордов;

10) умеет интерпретировать музыкальное произведение;

11) владеет навыками концертных выступлений, как в качестве солиста, так и в ансамблях и оркестрах;

12) владеет начальными навыками работы в программе Microsoft Office, нотных редакторах.

74. Программные требования в 6 классе:

1) продолжается дальнейшее совершенствование работы над мажорными и минорными гаммами, арпеджио в двух и трех октавном (для четырехструнной домры) исполнении различными штрихами и ритмическими группами;

2) обучающийся осваивает технику левой руки на произведениях виртуозного плана, работает над качеством исполнения таких штрихов как легато, пиццикато, портаменто, флажолет, программы цифровой обработки музыки, аранжировки, Microsoft Office и нотные редакторы: Muse Score, Sibelius 6;

3) обучающийся осваивает мажорные и минорные гаммы в двух и трех октавном исполнении различными штрихами и ритмическими группами, 3-4 этюда, 6-8 пьес различного характера (в том числе ансамбли), произведение крупной формы.

75. Содержание учебного предмета в 6 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Повторение пройденного материала за 5 класс.

Тема 2. Работы над мажорными и минорными гаммами, арпеджио в двух и трех октавном (для четырехструнной домры) исполнении различными штрихами и ритмическими группами.

Тема 3. Техника левой руки на произведениях виртуозного плана.

Тема 4. Работа над качеством исполнения таких штрихов как легато, пиццикато, портаменто, флажолет.

Тема 6. Чтение нот с листа. Самостоятельная работа обучающегося над репертуаром.

Тема 7. Программы цифровой обработки музыки, аранжировки Microsoft Office.

Тема 8. Нотные редакторы: Muse Score, Sibelius 6.

Тема 9. Разучивание этюдов. Совершенствование всех ранее изученных приемов в более сложном по техническому и художественному содержанию варианте. Работа над новыми приемами и штрихами. Развитие аппликатурной грамотности. Умение самостоятельно разбираться в основных элементах фразировки.

Тема 10. Разучивание пьес различного характера. Совершенствование всех ранее изученных приемов в более сложном по техническому и художественному содержанию варианте. Работа над новыми приемами и штрихами. Развитие аппликатурной грамотности. Умение самостоятельно разбираться в основных элементах фразировки.

Тема 11. Разучивание произведений крупной формы.

Совершенствование всех ранее изученных приемов в более сложном по техническому и художественному содержанию варианте. Работа над новыми приемами и штрихами. Развитие аппликатурной грамотности. Умение самостоятельно разбираться в основных элементах фразировки.

76. Ожидаемые результаты освоения программы 6 класса.

К концу обучения в 6 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

- 1) умеет исполнять мажорные и минорные гаммы в три октавы различными штрихами и группировками, разным ритмическим рисунком;
- 2) владеет навыками чтения нот с листа и ансамблевой игры;
- 3) умеет осуществлять слуховой контроль во время исполнения произведения;
- 4) владеет сценической культурой, навыками концертного исполнения;
- 5) умеет интерпретировать музыкальные произведения;
- 6) владеет навыками исполнения различных штрихов;
- 7) владеет навыками интервальной техники;
- 8) умеет передавать стилистические особенности произведений;
- 9) владеет навыками интервальной техники;
- 10) владеет техникой левой руки: трели, различные виды соединения позиций, искусственные флажолеты и двойные ноты;
- 11) умеет самостоятельно настраивать инструмент;
- 12) умеет использовать программы Microsoft Office, нотные редакторы;
- 13) умеет сформулировать и высказать свою точку зрения и свое понимание данного музыкального произведения.

77. Программные требования в 7 классе:

1) обучающийся осваивает гаммы в различных штриховых, ритмических вариантах, хроматические гаммы в разных тональностях, развивает пальцевую беглость и штриховую технику;

2) обучающийся осваивает произведения крупной формы более сложной фактуры и содержания, разучивает экзаменационную программу;

3) обучающийся осваивает хроматические гаммы во всех тональностях, мажорные и минорные гаммы в подвижном темпе, используя все виды штрихов, 3-4 этюда на разные виды техники, 6-8 пьес (в том числе ансамбли), 1-2 произведения крупной формы.

78. Содержание учебного предмета в 7 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Повторение пройденного в 6 классе.

Тема 2. Гаммы в различных штриховых и ритмических вариантах.

Тема 3. Хроматические гаммы в разных тональностях.

Тема 4. Мажорные и минорные гаммы в подвижном темпе.

Тема 5. Развитие пальцевой беглости и штриховой техники.

Тема 6. Освоение произведений крупной формы более сложной фактуры и содержания.

Тема 7. Подготовка экзаменационной программы.

Тема 8. Разучивание этюдов. Совершенствование всех ранее освоенных обучающимся исполнительских навыков игры на инструменте.

Тема 9. Разучивание пьес различного характера. Совершенствование всех ранее освоенных обучающимся исполнительских навыков игры на инструменте.

Тема 10. Разучивание произведений крупной формы. Совершенствование всех ранее освоенных обучающимся исполнительских навыков игры на инструменте.

79. Ожидаемые результаты освоения программы 7 класса.

К концу обучения в 7 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

1) умеет исполнять мажорные и минорные гаммы, арпеджио во всех тональностях в две и три октавы;

2) умеет исполнять хроматическую гамму в разных тональностях;

3) владеет техникой левой руки: пальцевая беглость, различные виды соединения позиций, двойные ноты и аккорды;

4) владеет навыками исполнения произведений более сложными штрихами;

5) владеет навыками интервальной техники;

6) умеет интерпретировать музыкальное произведение;

7) умеет передавать стилистические особенности произведения;

8) умеет самостоятельно разучивать музыкальное произведение.

80. Программные требования в 8 классе:

1) продолжается работа над гаммами, этюдами, упражнениями с целью совершенствования технических возможностей, развитию беглости, расширения штрихового и ритмического разнообразия;

2) обучающийся осваивает двойные ноты и аккордовые последовательности в разных тональностях, сочетаниях, изучает более сложные в техническом отношении произведения различных по стилям и жанрам;

3) совершенствуется работа над гаммами и инструктивно-техническим материалом с целью развития технических возможностей и подготовки к продолжению музыкального образования.

81. Содержание учебного предмета в 8 классе.

Тематическое планирование.

Тема 1. Отработка двойных нот и аккордовых последовательностей в разных тональностях и сочетаниях.

Тема 2. Изучение сложных в техническом отношении произведений различных по стилям и жанрам.

Тема 3. Освоение крупной формы более сложной по фактуре и содержанию.

Тема 4. Подготовка программы, соответствующей требованиям приемных экзаменов.

Тема 5. Разучивание этюдов. Совершенствование всех ранее освоенных обучающимся исполнительских навыков игры на инструменте. Использование музыкально-исполнительских средств выразительности, выполнение анализа исполняемых произведений, владение различными видами техники исполнительства, использование художественно оправданных технических приемов.

82. Ожидаемые результаты освоения программы 8 класса.

К концу обучения в 8 классе обучающийся имеет следующие знания, умения и навыки:

- 1) умеет исполнять мажорные и минорные гаммы, арпеджио;
- 2) умеет играть различного вида двойные ноты и аккорды;
- 3) умеет исполнять хроматическую гамму в быстром темпе, различными штрихами и ритмическим рисунком;
- 4) владеет навыками интервальной техники;
- 5) умеет интерпретировать музыкальное произведение;
- 6) умеет передавать стилистические особенности произведения при игре на домре;
- 7) умеет самостоятельно разучивать музыкальное произведение;
- 8) умеет самостоятельно настраивать инструмент;
- 9) владеет навыками чтения с листа;
- 10) использует программы цифровой обработки музыки, аранжировки, Microsoft Office, нотные редакторы.

83. Ожидаемые результаты освоения образовательной программы.

Выпускник знает:

- 1) основные исторические сведения об инструменте;
- 2) конструктивные особенности инструмента;
- 3) элементарные правила по уходу за инструментом и уметь их применять при необходимости;
- 4) основы музыкальной грамоты;
- 5) систему игровых навыков и их применение;
- 6) основные средства музыкальной выразительности (тембр, динамика, штрих, темп и так далее);
- 7) основные жанры музыки;
- 8) оркестровые разновидности инструмента домра;
- 9) художественно-исполнительские, технические возможности, характерные для сольного исполнительства на инструменте;
- 10) различные интерпретации музыкальных произведений;
- 11) репертуар для домры, включающий произведения разных стилей и жанров в соответствии с программными требованиями;
- 12) принципы игры на домре как сольно, так в ансамбле, оркестре;
- 13) основные закономерности творчества композиторов, музыку которых он исполняет;
- 14) принципы работы музыканта-исполнителя на сцене.

Выпускник умеет:

- 1) самостоятельно настраивать инструмент;
- 2) грамотно исполнять музыкальные произведения на достаточном художественном уровне соло;
- 3) самостоятельно разбирать несложный нотный текст;
- 3) самостоятельно разучивать музыкальные произведения различных жанров и стилей на инструменте;
- 4) самостоятельно среди нескольких вариантов аппликатуры выбрать наиболее удобную и рациональную;
- 5) исполнять свою партию в музыкальном коллективе;
- 6) создавать художественный образ при исполнении музыкального произведения на инструменте;
- 7) самостоятельно преодолевать технические трудности при разучивании несложных произведений;
- 8) применять теоретические знания в исполнительской практике;
- 9) анализировать исполняемые музыкальные произведения.

У выпускника сформированы навыки:

- 1) подбора по слуху и чтения нот с листа несложных музыкальных произведений;
- 2) игры по нотам;
- 3) использования музыкально-исполнительских средств

выразительности;

4) слухового контроля и умения управлять процессом исполнения;

5) транспонирования и подбора по слуху;

6) теоретического анализа исполняемых произведений;

7) публичных выступлений, как в качестве солиста, так и в различных ансамблях и оркестрах.

84. Целью контроля успеваемости является выявление результативности в освоении образовательной программы обучающимся.

Контроль освоения программы обучающимися осуществляется в форме контрольной работы, технического зачета, итоговая аттестация – в форме экзамена.

85. Форма аттестации и контрольно-программные требования к выступлениям обучающихся:

1) 1 класса – во второй четверти: контрольная работа (2 или 3 разнохарактерных произведения. Пьеса технического характера может быть заменена этюдом), в четвертой четверти: контрольная работа (2-3 пьесы различного характера);

2) 2 класса – в первой и третьей четвертях: технический зачет (исполнение гамм, арпеджио, этюдов, знание терминологии в соответствии с требованиями по классу), во второй четверти: контрольная работа (1 произведение крупной формы или 2 разнохарактерных произведения – кантилена и произведение технического характера), в четвертой четверти: контрольная работа (2-3 пьесы различного характера);

3) 3 класса – в первой и третьей четвертях: технический зачет (исполнение гамм, арпеджио, этюдов, знание терминологии в соответствии с требованиями по классу), во второй четверти: контрольная работа (1 произведение крупной формы или 2 разнохарактерных произведения – кантилена и произведение технического характера. Пьеса технического характера может быть заменена этюдом), в четвертой четверти: контрольная работа (2-3 пьесы различного характера);

4) 4 класса – в первой и третьей четвертях: технический зачет (исполнение гамм, арпеджио, этюдов, знание терминологии в соответствии с требованиями по классу), во второй четверти: контрольная работа (1 произведение крупной формы или 2 разнохарактерных произведения – кантилена и произведение технического характера. Пьеса технического характера может быть заменена этюдом), в четвертой четверти: контрольная работа (2-3 пьесы различного характера);

5) 5 класса – в первой и третьей четвертях: технический зачет (исполнение гамм, арпеджио, этюдов, знание терминологии в соответствии с требованиями по классу), в второй и четверти: контрольная работа (1 произведение крупной формы или 2 разнохарактерных произведения, произведение по выбору), в четвертой четверти: экзамен (3 пьесы различного характера);

6) 6 класса – в первой и третьей четвертях: технический зачет (исполнение гамм, арпеджио, этюдов, знание терминологии в соответствии с требованиями по классу), во второй четверти: контрольная работа (1 произведение крупной формы или 2 разнохарактерных произведения), в четвертой четверти: экзамен (2-3 пьесы различного характера);

7) 7 класса – в первой и третьей четвертях: прослушивание (исполнение гамм, арпеджио, этюдов, знание терминологии в соответствии с требованиями по классу), в третьей четверти: контрольная работа (1 произведение крупной формы или 2 разнохарактерных произведения), в четвертой четверти: выпускной экзамен (1 произведение крупной формы, 1 произведение казахстанского композитора или обработка казахской народной мелодии, 2 произведения на выбор);

8) 8 класса – в первой и третьей четвертях: технический зачет (исполнение гамм, арпеджио, этюдов, знание терминологии в соответствии с требованиями по классу), во второй и четвертой четвертях: контрольная работа (3 произведения различного характера).

86. Критерии оценивания результатов обучения в музыкальном образовании складываются из результатов текущей успеваемости по предмету и оценок, полученных на концертных выступлениях;

При оценке работы обучающегося педагог учитывает следующие параметры: демонстрация обучающимся должного уровня владения инструментом, полное и убедительное раскрытие художественного образа, понимание и отражение в исполнительской интерпретации стиля исполняемого произведения;

87. Критерии оценки:

1) оценка «5» «отлично» – образная выразительная интерпретация содержания музыкального произведения, убедительное понимание чувства формы, единство темпа, выразительность интонирования, ясность ритмической пульсации, динамическое разнообразие, слуховой контроль собственного исполнения, свободное владение техникой исполнения, артистизм и увлечённость исполнением;

2) оценка «4» «хорошо» – грамотное понимание формы произведения, музыкального языка, средств музыкальной выразительности, стабильность воспроизведения нотного текста, единство темпа, выразительность интонирования, динамическое

разнообразие, недостаточный слуховой контроль, нестабильность психологического поведения на сцене;

3) оценка «3» «удовлетворительно» – формальное прочтение авторского нотного текста без образного осмысления музыки, слабый слуховой контроль собственного исполнения, темпо-ритмическая неорганизованность, динамическое однообразие и монотонность звучания, неустойчивое психологическое состояние на сцене;

4) оценка «2» «неудовлетворительно» – ошибки в воспроизведении нотного текста, отсутствие слухового контроля, метроритмическая неустойчивость, низкое качество звукоизвлечения и звуковедения, отсутствие выразительного интонирования, частые остановки при исполнении;

5) зачет (без оценки) – исполнение соответствует необходимому уровню на данном этапе обучения.